De Katholieke Kerk in België 2024

De Katholieke Kerk in België 2024

© Katholieke Kerk in Brussel

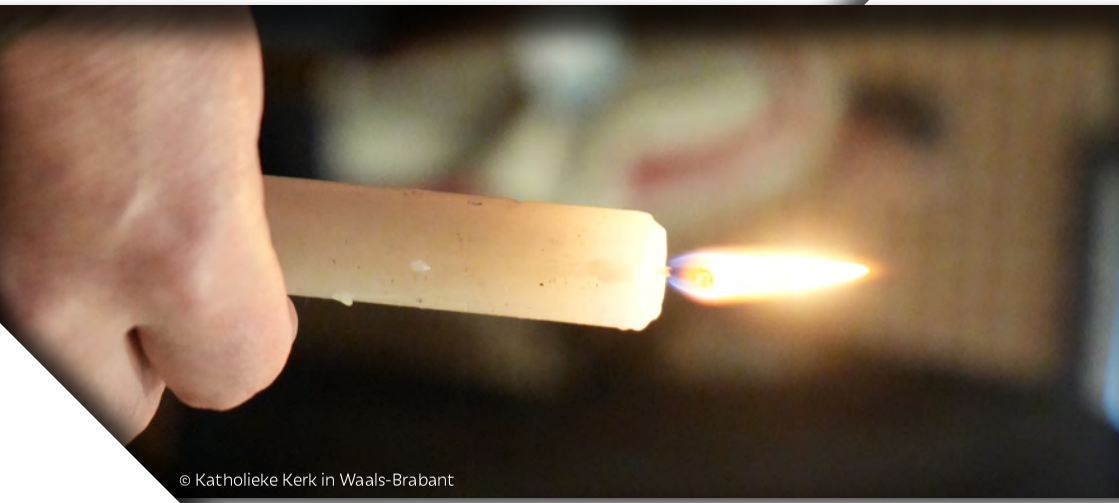

© Katholieke Kerk in Waals-Brabant

© Katholieke Kerk in Brussel

© Pexels - Ron Lach

Inhoudstafel

5 Voorwoord Mgr. Luc Terlinden

8 Cijfers over de Kerk: enkele verduidelijkingen

10 Vrijwilligerswerk in parochies

24 Jeugdpastoraal

46 Wat is een bisdom?

56 Synode over synodaliteit

64 Bedevaartsoorden

70 Religieuzen

72 Bezinningscentra en gastenverblijven van kloosters en abdijen

76 Sacramenten en religieuze praktijk

80 De Kerk in cijfers

86 Solidariteitsorganisaties

94 Seksueel misbruik

100 Katholieke media

106 Onderwijs

VOORWOORD

Hoopvol onderweg!

Dit zevende jaarverslag van de katholieke Kerk in België, dat gaat over het jaar 2023, bevat tal van hoopvolle tekenen. In het bijzonder focust deze editie op de rijke en gevarieerde bijdrage van de lekenvrijwilligers. U ontdekt er ook hoe een bisdom is georganiseerd en eveneens verschillende initiatieven die de Kerk neemt.

Dit rapport laat ook zien dat steeds meer jongeren op zoek zijn naar zingeving in hun leven. De bijeenkomsten van jonge christenen komen tegemoet aan hun menselijke en spirituele verlangens. De Wereldjongerendagen in Lissabon, het JMJ-festival in Maredsous, Sterren van Hoop, Church4You, Kamino en het festival Hope Happening ter gelegenheid van het bezoek van paus Franciscus, hebben deze jongeren kansen geboden om samen te komen in vriendschap, gebed en vreugde.

Tegelijk mogen deze hoopvolle tekenen ons de gitzwarte bladzijden niet doen vergeten die onze Kerk evenzeer kent.

© Saskia Vanderstichele

© Bisdom Namen

© Bisdom Namen

Zo confronteerden vorig najaar de gruwelijke getuigenissen in de VRT-Canvasreeks ‘Godvergeten’ ons nogmaals met het seksuele misbruik binnen onze Kerk. Ook slachtoffers van gedwongen adoptie herinnerden ons opnieuw aan hun leed. De bisschoppen en hun medewerkers hebben voluit meegewerkt aan de parlementaire commissies die n.a.v. 'Godvergeten' werden opgericht. Momenteel werken we aan een aangescherpt actieplan tegen misbruik. Zoals ik hier vorig jaar reeds schreef: alleen de waarheid bevrijdt.

Afgelopen september hebben velen enthousiast de opvolger van Petrus, paus Franciscus, verwelkomd, een boodschapper van licht en vrede, die ons heeft uitgenodigd om solidariteit en broederlijkheid met elkaar te delen.

Oprecht dank aan al wie, geïnspireerd door de Geest van Liefde, hun talenten, tijd en leven inzetten voor de boodschap van Jezus Christus: dat iedere mens het Leven zou bezitten in overvloed.

+ Luc Terlinden
Voorzitter van de Bisschoppenconferentie van België

CIJFERS OVER DE KERK

Enkele verduidelijkingen

Dit is het **zevende jaarrapport** waarin de katholieke Kerk in België een breed overzicht geeft van de activiteiten binnen de Kerk en de met haar verbonden organisaties. Het rapport bestrijkt het jaar **2023**.

Net als de vorige edities geeft ook dit jaarrapport **geen exhaustief beeld van de Kerk**. Daarvoor zijn de diensten en organisaties (aalmoezeniersdiensten, solidariteitsorganisaties, lekenbewegingen, religieuze gemeenschappen, ...) te talrijk en hun initiatieven te divers. De voorbeelden in dit verslag zijn dan ook louter illustratief.

Omwille van de leesbaarheid en het volume zijn sommige **onderwerpen niet opgenomen** (jeugdbewegingen, nieuwe gemeenschappen, ...). Dit wil niet zeggen dat die thema's en de inspanningen van de vele betrokken vrijwilligers onze aandacht niet verdienen.

Alle organisaties en diensten die in dit verslag aan bod komen, hebben er **uitdrukkelijk mee ingestemd** om te worden opgenomen. De cijfers over hun werking konden niet door de samenstellers worden gecontroleerd en vallen daarom onder de verantwoordelijkheid van de respectieve organisaties en diensten.

Het voorliggende jaarrapport focust op de verschillende vormen van **vrijwilligerswerk in parochies** en op **de jongerenpastoraal op diocesaan niveau**, evenals op de plaats en de rol van de bisdommen in de organisatiestructuur van de katholieke Kerk in België.

Alle jaarrapporten zijn samengebracht op één plek:

www.jaarrapportkerk.be

Samen geven die verschillende rapporten uiteraard een vollediger beeld van het leven in de Kerk dan één enkel rapport vermag.

Wat het **seksueel misbruik** in de Kerk betreft bevat dit rapport, net als de voorgaande, informatie en cijfers die tijdens het voorbije jaar werden verzameld.

Dit jaarrapport werd op vraag van de Bisschoppenconferentie van België opgesteld door Stéphane Nicolas, Jeroen Moens en Peter Haegeman, in samenwerking met prof. Wim Vandewiele (KU Leuven) en prof. Catherine Chevalier (UCLouvain). Louise-Marie Bataille, Nathalie Milio, Bernard Du Four. Tommy Scholtes s.j. en Pieter Vandecasteele zijn ook lid van de stuurgroep, onder toezicht van secretaris-generaal van de Bisschoppenconferentie Bruno Spriet.

Als u vragen of opmerkingen hebt over dit rapport, of informatie over uw initiatief of vereniging wil delen voor een volgende editie, mail dan naar *jaarrapport@interdio.be*.

VRIJWILLIGERSWERK IN DE PAROCHIES

Enkele cijfers

© Katholieke Kerk in Brussel

© Etienne De Decker

© Guy Sermeus

A. Inleiding

Guy Sermeus, voorheen internationaal aan het hoofd van de afdeling statistiek bij 'Euroconsumers', voerde in opdracht van de Bisschoppenconferentie van België een studie uit om een schatting te maken van het aantal uren dat parochievrijwilligers presteerden in 2023.

Het onderzoek gebeurde op basis van een vragenlijst die aan de verantwoordelijken van de pastorale eenheden werd bezorgd. Een pastorale eenheid is een verzameling van parochies die geografisch dicht bij elkaar liggen. Ze wordt opgericht om de pastorale opdrachten van de verschillende parochies gezamenlijk te kunnen uitvoeren. Elke parochie behoudt een eigen secretariaat; de administratieve en pastorale middelen worden gedeeld.

Waar er geen pastorale eenheid was, werd de vragenlijst aan de parochies bezorgd.

Voor dit onderzoek werd aan een combinatie van **820** pastorale eenheden en individuele parochies gevraagd om een online vragenformulier m.b.t. vrijwilligerswerk binnen pastoraal verband te beantwoorden (aantal vrijwilligers en aantal vrijwilligersuren voor diverse categorieën van pastorale activiteiten en pastorale dienstverlening binnen de katholieke Kerk).

In totaal werden **491** bruikbare antwoordformulieren ontvangen (wat overeenkomt met een responsgraad van 60%). Deze hoge respons maakt de resultaten van het onderzoek **bijzonder betrouwbaar**.

491

Het onderzoek concludeert of besluit dat er op jaarbasis **3.574.925 uur vrijwilligerswerk** wordt verricht in parochies. **76.397 mannen en vrouwen** zijn er als vrijwilliger actief.

Een jaar voltijds werken komt overeen met 1.700 uur werk (inclusief vakanties en afwezigheden).

Het totaal aantal vrijwilligersuren dat binnen de Kerk wordt gepresteerd (enkel op de domeinen waarop het onderzoek betrekking heeft) komt, na toepassing van deze factor, overeen met **2.103 voltijdsequivalenten** (vte).

Lees het volledige syntheserapport.

B. Enkele cijfers uit de verschillende domeinen

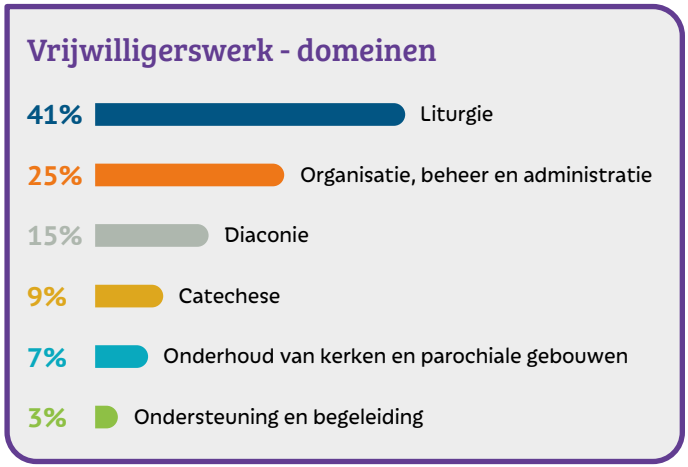

Liturgie : 1.439.761 uur/jaar = 40,3 %. Dit komt overeen met 847 voltijdsequivalenten.

Top 3 van vrijwilligerswerk binnen het domein 'liturgie':

1. Zangkoor
2. Lectoren
3. Voorbereiding vieringen (inhoudelijk)

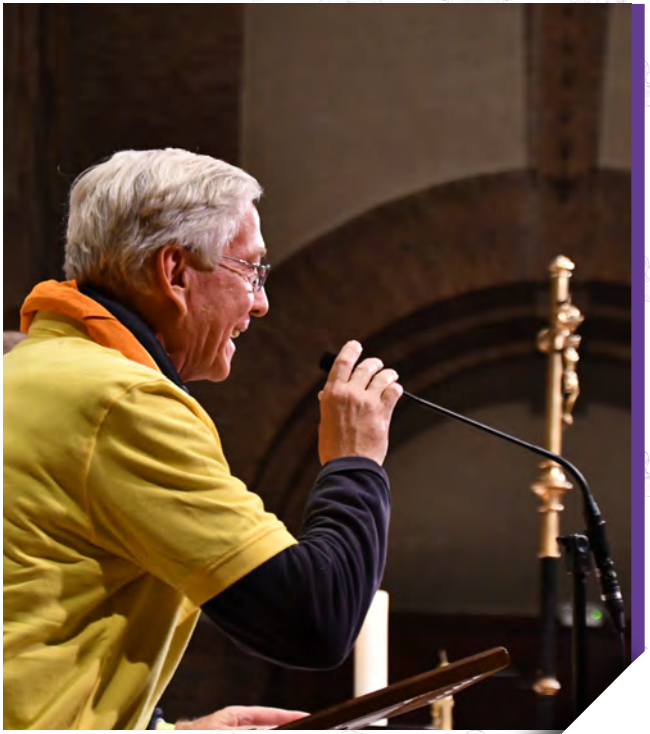

© Katholieke Kerk in Brussel

Organisatie, beheer en administratie: 902.881 uur/jaar = 25,3 %. Dit komt overeen met 531 voltijdsequivalenten.

Top 3 van vrijwilligerswerk binnen het domein *'Organisatie, beheer en administratie'*:

1. Kerkfabriek
2. Parochiesecretariaat
3. Parochieploeg

© Lysdor Diambra

Diaconie / solidariteit: 546.349 uur/jaar = 15,2 %. Dit komt overeen met 322 voltijdsequivalenten.

Top 3 van vrijwilligerswerk binnen het domein *'Diaconie / solidariteit'*:

1. Armoedebestrijding
2. Bezoekers van zieken of alleenstaanden
3. Andere parochiale solidariteitsinitiatieven en -vzw's

Catechese: 334.331 uur/jaar = 9,4 %. Dit komt overeen met 197 voltijdsequivalenten.

Top 3 van vrijwilligerswerk binnen het domein *'Catechese'*:

1. Vormsel
2. Communie
3. Doop

Onderhoud kerk en parochiale gebouwen: 255.805 uur/jaar = 7,2 %. Dit komt overeen met 150 voltijdsequivalenten.

Top 3 van vrijwilligerswerk binnen het domein *'Onderhoud kerk en parochiale gebouwen'*:

1. Onderhoud (poetsploeg)
2. Onthaal bij openstelling kerk
3. Technici

Ondersteuning en begeleiding: 95.796 uur/jaar = 2,6 %. Dit komt overeen met 56 voltijdsequivalenten.

Top 3 van vrijwilligerswerk binnen het domein *'Ondersteuning en begeleiding'*:

1. Voorbereiding begrafenis
2. Rouwbegeleiding
3. Gezinsbegeleiding

© Guy Renson

Top 10 van alle categorieën vrijwilligerswerk: uurvolume op jaarbasis

1. **Liturgie:** Zangkoor – 605.532 uur/jaar = 19,9 %
2. **Organisatie, beheer en administratie:** kerkfabriek – 280.812 uur/jaar= 7,9 %
3. **Diaconie / solidariteit:** armoedebestrijding – 196.332 uur/jaar = 5,5 %
4. **Diaconie / solidariteit:** ziekenbezoekers of alleenstaanden – 173.352 uur/jaar = 4,8 %
5. **Organisatie, beheer en administratie:** parochiesecretariaat – 159.420 uur/jaar = 4,5 %
6. **Catechese:** vormsel – 130.908 uur/jaar = 3,7 %
7. **Organisatie, beheer en administratie:** parochieploeg – 126.240 uur/jaar = 3,5 %
8. **Liturgie :** lectoren – 117.420 uur/jaar = 3,3 %
9. **Catechese:** communie – 100.836 uur/jaar = 2,8 %
10. **Diaconie / solidariteit:** andere parochiale solidariteits-initiatieven en -vzw's - 98.076 uur/jaar = 2,7 %

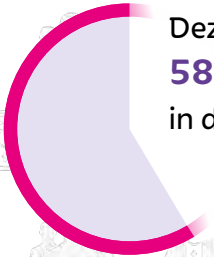

Deze 'Top 10' is goed voor **58,6 %** van het vrijwilligerswerk in de parochies.

De hervormingen in het catecheseaanbod leidden de afgelopen jaren tot de invoering van een initiatiecatechese tot het christelijke leven. De enquête over het vrijwilligerswerk bekeek de vrijwilliger echter in functie van de voorbereiding op het ontvangen van één van de sacramenten.

C. Tijdsinvestering van de vrijwilligers

Anno 2023 kan de katholieke Kerk in België rekenen op zowat **76.397 vrijwilligers**, actief binnen de pastorale dienstverlening en de pastorale activiteiten.

Allen tezamen presteren deze vrijwilligers **maandelijks 297.910 vrijwilligersuren**, goed voor een gemiddelde van 3,9 uren per vrijwilliger.

13.607 vrijwilligers (top 10% van de vrijwilligers) presteren maandelijks gemiddeld 12,99 vrijwilligersuren (min. 9 en max. 34 uren).
6.320 vrijwilligers (top 5% van de vrijwilligers) presteren maandelijks gemiddeld 16,24 vrijwilligersuren (min. 11 en max. 34 uren).
1.178 vrijwilligers (top 1% van de vrijwilligers) presteren maandelijks gemiddeld 27,94 vrijwilligersuren (min. 25 en max. 34 uren).

D. Categorieën met een tekort aan vrijwilligers

Bepaalde parochies rapporteren een tekort aan vrijwilligers.

De studie laat zien voor welke categorieën vrijwilligers het meest welkom zouden zijn.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen categorieën waarvoor in sommige parochies **te weinig** vrijwilligers zijn en categorieën waarvoor **helemaal geen** vrijwilligers zijn.

De belangrijkste categorieën waarvoor in sommige parochies **extra** vrijwilligers welkom zouden zijn, zijn:

- Vormselcatechese
- Parochieploeg
- Catechese in voorbereiding op de eerste communie

De belangrijkste categorieën waarvoor in sommige parochies **helemaal geen** vrijwilligers zijn en vrijwilligers dus welkom zouden zijn:

- Pluswerking
- Kindernevendiensten (liturgie)
- Begeleiding en ondersteuning van gezinnen

We benadrukken dat betaalde werkkrachten een belangrijke rol spelen in het aansturen van de vrijwillige medewerkers op parochieniveau.

E. Vergelijking met de cijfers van de jaarrapportage

De jaarlijkse telling die het Interdiocesaan Centrum in 2023 uitvoerde, rapporteerde **114.159** vrijwilligers in de parochies (zie Jaarrapport katholieke Kerk 2023 p. 65).

Het verschil tussen het aantal vrijwilligers op basis van de jaarlijkse telling en het aantal op basis van het statistisch onderzoek, kunnen we verklaren door de welomschreven gebieden die in de statistische studie opgenomen zijn.

Bovendien is de jaarlijkse telling van vrijwilligers zoals uitgevoerd door het Interdiocesaan Centrum, gebaseerd op een vragenlijst die rechtstreeks naar de individuele parochies gestuurd of wordt bezorgd. De statistische studie ging naar de pastorale eenheden en, bij gebrek aan een pastorale eenheid, naar de individuele parochies.

Getuigenissen

© Francesco Terrasi

Francesco Terrasi

Vrijwilliger in de solidariteitssector

vzw Utopie - Pastorale eenheid La Louvière Nord

Bisdom Doornik

"Utopie vzw werd in 1996 opgericht op initiatief van pater Gérard Laleman, met als doel mensen in precaire situaties te helpen. Er zijn ongeveer vijftig vrijwilligers actief in de organisatie.

In 2018 werd ik vrijwilliger. Ik was me ervan bewust hoeveel geluk ik in mijn leven had gehad en wilde dat graag delen met degenen voor wie dat niet het geval is. In 2019 nam ik het voorzitterschap van deze vereniging op mij.

Ik werk ongeveer 1 dag per week ter plaatse. Vaak werk ik van thuis uit om de verschillende administratieve aspecten van onze werking te regelen. Over het algemeen besteed ik twee dagen per week aan mijn vrijwilligersactiviteiten."

Lionella Roman

Polyvalente vrijwilliger in de Pastorale eenheid "Notre Dame aux portes du Condroz"

Bisdom Luik

© Lionella Roman

"Voor begrafenissen of huwelijken maak ik de kerk op de vooravond twee uur lang klaar en op de dag zelf kom ik één uur op voorhand. Na de dienst doe ik hetzelfde. Ik kan de uren niet tellen die ik besteed aan de bloemenversiering en het opruimen van de kerk, zodat die er altijd gastvrij uitziet. Ik was en strijk het linnengoed, maak de singels (gordels) voor de acolieten. En dan zijn er nog alle andere vieringen: voor scholen, catechese, ...

Om nog maar te zwijgen van al het secretariaatswerk thuis in de avonduren en de voorbereiding van de liturgie voor sommige begrafenissen.

Het is veel meer dan een fulltime baan! Het is wel zo dat ik niet genoeg hulp krijg om dit allemaal te beredderen."

© Ariane Van Laethem

Ariane Van Laethem

Vrijwilliger in de solidariteitssector

vzw Diaconia -
Pastorale eenheid Boetendael - Aartsbisdom Mechelen-Brussel

"Onze diensten verwelkomen, beluisteren en ondersteunen iedereen die sociale problemen ervaart.
We bieden onderwijsondersteuning voor kinderen en alfabetiseringscursussen voor volwassenen, kleding, schoenen, huishoudlinnen, enz. tegen zeer lage prijzen, een gezellige ontmoetingsplaats waar mensen kunnen kletsen, kaart- en bordspellen leren bij een kopje koffie, en de verdeling van voedselpakketten.

Ik besteed tussen de 20 en 25 uur per week (overdag, 's avonds en een deel van het weekend) aan de bevoorrading, het uitdelen van pakketten, het materiële beheer en de financiën, en het aansturen van de vrijwilligers die bij alle activiteiten betrokken zijn.

Er zijn ongeveer veertig vrijwilligers in de solidariteitsgroep, voor alle activiteiten.
Mijn belangrijkste motivatie is natuurlijk om kansarmen te helpen, maar ook om echte multiculturele en sociale uitwisselingen met alle betrokkenen te bevorderen."

Focus

© Eglise catholique en Brabant wallon

3 februari 2023
Klimaatmars

Voor het eerst sloot de Kerk zich officieel bij deze manifestatie aan. Na een kerkdienst namen de gelovigen eraan deel.

De christenen, die door de paus worden aangespoord zich in te zetten voor het klimaat, moeten een boodschap van solidariteit brengen: solidariteit met de 800 miljoen armen, slachtoffers van de klimaatverandering.

© Pascal-Marie Jerumanis

Pascal-Marie Jerumanis

Deken van Ciney en Dinant

Moderator van het pastoraal team van de UP "Marie Magnificat au coeur Condroz" - Bisdom Namen

"Als priester-moderator coördineer ik specifiek het pastorale team en de vzw van onze eenheid en, als priester-referent voor Ciney, de lokale ploeg. Voor de coördinatie van de verschillende specifieke gebieden (catechese, opvolging van het vormsel, jongerenwerking, koren, eucharistische aanbidding, solidariteit, enz.) kan ik rekenen op mijn collega-priesters, de parochieassistenten en de verantwoordelijke vrijwilligers. Ik probeer beschikbaar te zijn om iedereen te ondersteunen. Ik wil vooral de vrijwilligers niet uitputten, van wie velen maar een paar uur per week kunnen werken, of zelfs minder. Er is ook het probleem van de vorming, die een uitdaging blijft vanwege de beschikbare tijd. Tot slot is er nog de kwestie van het vinden van vervangers als vrijwilligers zich niet meer inzetten. Het wordt steeds moeilijker om die te vinden. De pastorale last wordt dan zwaarder voor de andere vrijwilligers, maar ook voor de priesters en parochieassistenten. De missie om jong en oud de hand te reiken is daarom van fundamenteel belang voor de toekomst van onze gemeenschappen. Ik ben blij met de vruchten die dit al afwerpt in Ciney."

Focus

© Anne Périer

4 september 2023
Bisschopswijding

Luc Terlinden wordt de nieuwe aartsbisschop van Mechelen-Brussel. Hij koos « Fratelli tutti » als zijn bisschopsleuze.

© FC

Roger Dewallens

Penningmeester

Kerkfabriek,

Sint-Catharina - Aartsbisdom Mechelen-Brussel

"Ik ben ondertussen 51 jaar penningmeester van de kerkfabriek in Hoegaarden. Ik werd dat in 1973, toen mijn voorganger stopte. Hij vroeg aan mijn moeder of ik zijn taken wou overnemen, allicht omdat ik al in de parochie actief was en in de banksector werkte. Ik bleef penningmeeser toen een vijftal jaar geleden de vier kerkfabrieken van onze gemeente samensmolten tot één gefuseerde kerkfabriek.

Alles bij elkaar schat ik dat ik zowat 3 uur per week besteed aan mijn taken als penningmeester. Doorgaans betekent dat het voortdurend bijhouden en betalen van de facturen en rekeningen die binnenkomen. Op een paar momenten van het kalenderjaar komt daar verplicht ook het opstellen van de begroting bij en het vaststellen van de jaarrekening. Daarnaast zijn er natuurlijk nog de vergaderingen van de kerkraad.

In de loop van de jaren zijn de regels en procedures natuurlijk wat veranderd, maar in grote lijnen bleef het takenpakket hetzelfde. Het was vroeger ook wel anders werken met een residerende pastoor-deken. Ik bewaar de beste herinnering aan de dekens die constructief samenwerkten met de leken van de kerkraad. Vooral vroeger durfden de pastoors wel eens eerder autoritair te zijn ...

Voor mij blijft hoedanook het belangrijkste dat ik op deze manier dienstbaar kan blijven voor onze parochie en de verschillende geloofsgemeenschappen."

JEUGDPASTORAAL

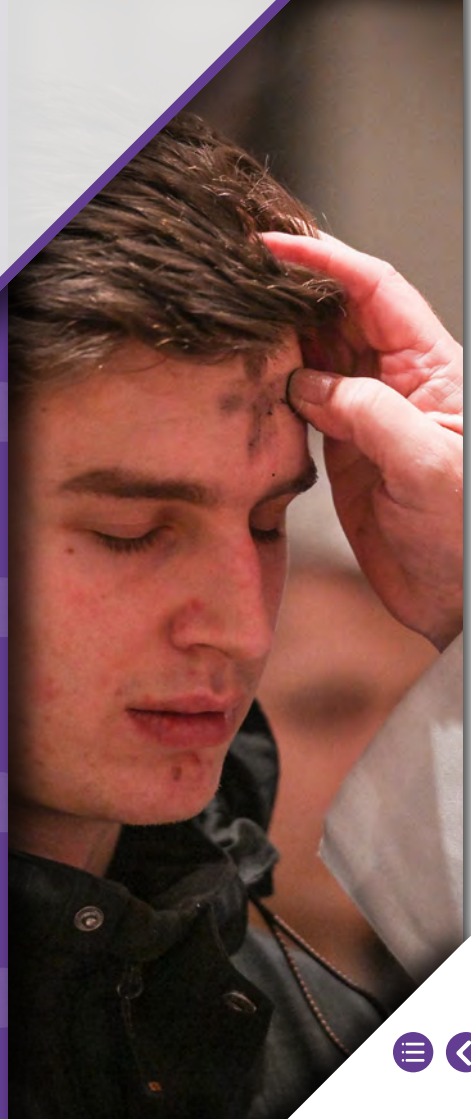

© Pexels

De Kerk ondersteunt de levendige en hoopvolle geloofsbeleving van jongeren

Ter gelegenheid van het pausbezoek aan België, vond, naast het officiële programma, het jongerenfestival *Hope Happening* plaats. Dit is geen op zichzelf staand evenement ter gelegenheid van het bezoek van de paus. Met een permanent aanbod van activiteiten voor jongeren, biedt de katholieke Kerk – op wereldvlak en nationaal, maar ook lokaal – een **antwoord op de vraag van de jeugd naar zingeving en spiritualiteit**.

Wat de Kerk daarbij aanreikt is zeer divers, maar getuigt telkens van een levendig en hoopvol geloof.

Zo zijn er de Wereldjongerendagen, die afwisselend in de bisdommen of in een telkens andere grote stad plaatsvinden.

Op lokaal niveau organiseren de diocesane of interdiocesane diensten activiteiten in de Belgische bisdommen.

WJD Wereldjongerendagen
Afwisselend lokale en wereldwijde bijeenkomsten

Elk jaar vindt er wereldwijd een bijeenkomst plaats voor katholieke jongeren op diocesaan niveau.

In België gaat het om de jaarlijkse bijeenkomsten:

- Festival JMJ Belgium
- Sterren van Hoop

Daarnaast wordt er eens in de twee of drie jaar een grootschalig internationaal evenement georganiseerd in een stad.

© Fundação JMJ Lisboa 2023

Sterren van Hoop

25 november 2023 in Grimbergen

Deelnemers: 160

Op 25 november vond in en rond de abdij van Grimbergen de lokale Wereldjongerendag *Sterren van Hoop* plaats. Dit evenement is de Vlaamse viering van de lokale Wereldjongerendag tijdens het weekend van Christus Koning. De dag begon met een inspirerende pelgrimstocht en een levendige liturgie, voorgegaan door Mgr. Terlinden. Verder bood de dag een brede waaier aan workshops die zowel intellectueel als spiritueel verrijkend waren, maar ook ruimte boden voor spel en plezier. Er waren onder andere getuigenissen en rondleidingen door de paters Norbertijnen, een bosspel en een groepsuitwisseling over een inspirerende Bijbelpassage. Een foodtruck zorgde voor het spijzen van de hongerige magen. De feestelijke afsluiting met de legendarische Portugese priester-dj Guilherme Peixoto vormde de onvergetelijke kers op de taart. *Sterren van Hoop* was een geweldig evenement van 'echte' of 'oprechte' verbondenheid.

Festival JMJ Belgium #2

21 en 22 oktober 2023 in Maredsous

Deelnemers: 1437

Vrijwilligers: 220

Coördinatie:
24 vrijwilligers hebben zich een jaar lang ingezet.

Het festival *JMJ Belgium* is geïnspireerd door de Wereldjongerendagen (WJD). Voor wie niet kon deelnemen aan de Internationale WJD, biedt het festival een miniatuurversie van deze unieke ervaring in België.

24 uur van zaterdagmiddag tot zondagmiddag
Zaterdag: feestelijke activiteiten
Zondag: reflectieworkshop in kleine groepen
met als centrale vraag: *Hoe verder na de WJD?*
(80 groepen gegroepeerd per postcode)

Tijdens deze twee dagen konden jongeren tussen 15 en 35 jaar negen concerten bijwonen, een spiritueel moment beleven en deelnemen aan uitwisselingsmomenten met jongeren uit verschillende windstreken.

Georganiseerd door *Church4you*, bracht het festival ook de Franstalige groepen van jongerenpastoraal samen met verschillende religieuze gemeenschappen en bewegingen.

9 groepen: **45** muzikanten – **4** stijlen:
christelijke reggae, christelijke rap, christelijke rock, christelijke pop

8 foodtrucks

Cathobel Cup: voetbaltoernooi met **100** spelers voor **5** teams (een priester of een religieus en minstens **2** vrouwen per team)

© persdienst WJD Lissabon

FESTIVAL JMJ BELGIUM 2ème EDITION

© Emilie Baudoin

interview

Emilie Baudoin (22)

Mijn naam is Emilie, ik ben 22 jaar en ik ben net afgestudeerd als gespecialiseerde opvoedster. Ik beleef mijn geloof graag door dienstbaarheid. Daarom heb ik de kans gegrepen om als vrijwilliger te werken op het festival *JMJ Belgium* in Maredsous.

Voor mij was dit engagement meer dan vrijwilligerswerk. Het was een echte kans om mijn geloof te beleven, te delen met anderen en te helpen bij de organisatie van een evenement dat jongeren rond het geloof samenbrengt.

Het festival bood een geweldige kans om iets nieuws aan te bieden aan jongeren in België: een ruimte waar spiritualiteit, gezelligheid en viering samenkomen in een unieke sfeer. Ik ben vol energie vertrokken dankzij de ontmoetingen, uitwisselingen en de diversiteit aan ervaringen. Naast de praktische vaardigheden die ik heb ontwikkeld, heeft dit engagement me ook geholpen om te groeien, zowel op menselijk als op spiritueel vlak.

Focus

© Bisdom Namen

2 mei 2023
Interdiocesane bijeenkomst van acolieten

Acolieten uit de Franstalige bisdommen van België komen samen voor een dag van gebed en ontdekking in Maredsous. Zowel kinderen als volwassen misdienaars nemen deel.

© Heiligdom van Lisieux

23 september 2023
Theresiaans jaar

Omdat de UNESCO 2023 heeft uitgeroepen tot het 'Jaar van Theresa van Lisieux', gaat in de Basiliek van Koekelberg een veertiendaagse van start die gewijd is aan de heilige, ter gelegenheid van de 150e verjaardag van haar geboorte.
De relikwieën van de 'Kleine Theresa' worden daar tentoongesteld tot 8 oktober. Tijdens deze twee weken worden er verschillende activiteiten georganiseerd rond deze opmerkelijke figuur uit de christelijke spiritualiteit.

© Guy Renson

© KNABild

© Fundação JMJ Lisboa 2023

WJD Lissabon

Deelnemers: 2.000 Belgen

De Wereldjongerendagen (WJD) brachten in 2023 1,5 miljoen jongeren van over de hele wereld samen. Bijna 2.000 Belgen kwamen van 1 tot 6 augustus bijeen in Lissabon. Een week lang werden deze jongeren in de stad verwelkomd om intense momenten van uitwisseling en gezelligheid te beleven. Ze verbleven meestal in openbare instellingen zoals gymzalen, scholen, paviljoenen, parochies of bij gastgezinnen. Naast momenten van gebed, uitwisseling en ontspanning, namen de jongeren deel aan diverse initiatieven georganiseerd door het WJD-team, op verschillende locaties in de gaststad.

Het door de paus gekozen thema voor de WJD in Lissabon was *Maria stond op en ging met spoed* (cf. Lc 1,39). Met dit motto werden de jongeren uitgenodigd, net als Maria om op weg te gaan. De paus moedigde de jongeren aan om moedige missionarissen te zijn en schreef het volgende in de apostolische exhortatie "Christus Vivit: Waar stuurt Jezus ons naartoe? Er zijn geen grenzen, geen beperkingen: Hij zendt ons naar iedereen. Het Evangelie is bestemd voor iedereen, niet alleen voor enkelen" (CV 177).

Marthe Beyaert (19)

Iedereen was er voor elkaar, ongeacht je nationaliteit. Deze vorm van verbondenheid heeft mij diep geraakt. Iedereen vroeg waar je vandaan kwam, luisterde aandachtig en deelde unieke ervaringen. Het mooiste en meest indrukwekkende moment was de avondwake. Zoveel gelovige jongeren bij elkaar ... Het geeft een enorme boost voor de toekomst. Zoals de paus zei: "Jullie zijn lichtende jongeren die overal het licht van het Evangelie brengen en vonken van hoop ontsteken in de duisternis van onze tijd". Een uitdagende opdracht, maar deze WJD-ervaring sterkt mij om deze boodschap uit te dragen.

Focus

© Bisschoppenconferentie België

21 februari 2023
Oekraïne

Bisschoppen Lode Aerts, Johan Bonny, Lode Van Hecke en hulpbisschop Jean Kockerols vertrekken voor een vierdaags bezoek aan Oekraïne. Het doel van deze reis is om hun solidariteit te tonen met het Oekraïense volk, dat zwaar getroffen is door de oorlog.

In de Belgische bisdommen/Jeugdpastoraal dicht bij huis

Naast deze grootschalige, soms zelfs mondiale evenementen, gebeurt er ook veel op diocesaan en lokaal niveau. **Deze nabijheid maakt het jongeren makkelijk om gesprekken aan te gaan en hun ervaringen te delen met andere gelovigen in een vertrouwde omgeving**. Dit gebeurt zowel op ludieke als op meer sobere momenten. Scholen kunnen ook betrokken worden bij deze jongerenwerking.

Actuele, relevante maar ook controversiële onderwerpen staan op de agenda, zoals migratie, het klimaat, de omgang met ongeneeslijk zieken, de doodstraf, seksualiteit, de onzekerheid van onze hedendaagse wereld, hoopvol engagement, vergeving, synodaliteit, enz.

In de Franstalige bisdommen ontwikkelt Church4You deze initiatieven.

CHURCH 4YOU
un service de l'Église catholique auprès des jeunes

18,3 voltijdse equivalenten

https://Church4you.be

In de Vlaamse bisdommen is *IJD*, de Interdiocesane Jeugddienst (in 2024 omgedoopt tot *Kamino*), hiervoor verantwoordelijk.

IJD werd Samen jongelooflijk kamino

14,3 voltijdse equivalenten

www.kamino.be/

Aartsbisdom

Hieronder staan slechts enkele voorbeelden van de in 2023 aangeboden activiteiten

Brussel

Ontmoeting voor 11-15-jarigen: de Pastorale Jongerenwerking van Brussel organiseert elk jaar een speciale dag voor jongeren van 11 tot 15 jaar uit parochies en gemeenschappen. Deze dag brengt meer dan 200 jongeren of tieners samen. Het doel van dit evenement is om kleine lokale groepen te verenigen en tieners de kans te geven om andere gelovigen van hun leeftijd te ontmoeten en in contact te komen met een jonge en vreugdevolle Kerk.

Ontmoeting voor 15-18-jarigen: deze dag biedt jongeren van 15 tot 18 jaar een soortgelijke ervaring als de dag voor 11-15-jarigen. Het doel is om hen de kans te geven een jonge, feestelijke Kerk te ontdekken waarin zij hun plaats hebben.

© Katholieke Kerk in Brussel

Vlaams-Brabant

Pluskamp

In de eerste week van juli gingen *Kamino* (toen nog IJD) Brussel, *Kamino* Vlaams-Brabant & Mechelen en Kamino Hasselt samen een week op kamp. Dit jaar waren ze te gast in Don Bosco Haacht. De warme Pluskampsfeer was er vanaf het eerste moment voelbaar: niet alleen door de stralende zon bij aankomst, maar ook door de vurige gebedsviering waarmee het kamp begon. Uitbundige spelletjes en ingetogen momenten in de leefgroepen wisselden elkaar af, en tijdens de avondsluiting werd elke voorbije dag in stilte aan God toevertrouwd.

Deelnemers: 134

© IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen

Waals-Brabant

Elk jaar organiseren we een tocht om te getuigen, een evenement dat een week duurt en waarin we op scholen getuigen over verschillende thema's, afgestemd op het niveau van de leerlingen. We nodigen mensen uit om hun levensverhaal te vertellen, hun ervaringen met betrekking tot het besproken thema te delen, en te vertellen over de plaats van geloof in hun leven. Dit jaar getuigden twee genodigden over immigratie en veerkracht bij een ongeneeslijke ziekte.

In Waals-Brabant zijn er zogenaamde 'jongerencentra' waar groepen jongeren uit parochies na hun vormsel regelmatig blijven samenkomen om hun geloof te verdiepen. Onder begeleiding van animatoren nemen deze groepen deel aan zowel ludieke als spirituele activiteiten. Een van de taken binnen de jongerenpastoraal is het ondersteunen en opleiden van animatoren, zodat zij deze jongeren beter kunnen begeleiden. In 2023 wijdden de animatoren een avond aan een mix van improvisatie, toneel, reflectie en vorming rond het thema: Hoe kunnen we antwoorden op vragen van jongeren die ons uit balans brengen ... zoals die over lijden, kwaad, liefde, seksualiteit en vergeving?

© Katholieke Kerk in Waals-Brabant

Antwerpen

Conferentie tegen de doodstraf

Elk jaar werkt *Kamino* (toen nog IJD) Antwerpen samen met het breder studentenpastoraalnetwerk en de Sant'Egidio-gemeenschap om een conferentie tegen de doodstraf te organiseren in de stad Antwerpen. Deze conferentie nodigt jongeren uit om stil te staan bij de begrippen 'vergeven' en 'vergelden'. In 2023 gebeurde dit aan de hand van een pakkende getuigenis van Janet Winston.

Janet Winston stond samen met haar man Fred Young op 22 maart 2016 nietsvermoedend aan een incheckbalie op de luchthaven van Zaventem, toen er vier meter verder een bom ontplofte, gevolgd door een tweede explosie. Het Brusselse echtpaar overleefde de aanslagen. Na een lange fysieke herstelperiode bleven ze worstelen ze met vele existentiële vragen.

Deelnemers: 80

© IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen

Brugge

Deelnemers: 131

Taizé/zendingsviering

Op zaterdag 1 juli sloot *Kamino* (toen nog IJD) Brugge het werkjaar af met een sfeervolle Taizéviering. Op dat moment in het jaar hebben veel jongeren een drukke zomer voor de boeg. Precies daarom is het waardevol om hen aan het begin van de vakantie een eenvoudig, maar krachtig moment van bezinning te bieden. Ze worden bewust uitgenodigd om even stil te worden, om daarna de deuren wagenwijd open te zetten en de zomer vol energie tegemoet te gaan, met diep vanbinnen een gevoel van weldadige stilte.

© IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen

Gent

Jongerenavond

Elke donderdagavond kunnen studenten en werkende jongeren vrij binnenlopen in de huiselijke setting van het Seminariehuis in Gent. In de kelder van het gebouw vindt een viering plaats, gevolgd door een bescheiden maar gezellige broodmaaltijd. Het verdere verloop van de avond varieert doorheen het jaar. Soms staat er een getuigenis op het programma, dan weer worden er spelletjes gespeeld, en tussendoor wordt er open gesproken over wat deelnemers bezielt, bezorgd maakt, verwondert en drijft. De Gentse jongerenavond is een perfecte gelegenheid voor ontmoeting. In een gastvrije, huiselijke sfeer bouwen christelijke en zoekende jongeren waardevolle relaties op.

Deelnemers: 24

© IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen

Hasselt

Deelnemers: 392

Fakkeltocht

Op 4 februari 2023 organiseerde *Kamino* (toen nog IJD) Hasselt een indrukwekkende fakkeltocht, waaraan veel vormelingen, jongeren en hun begeleiders deelnamen. De tocht begon met een jongerenviering. Bij zonsondergang werd het vuur verdeeld, en verzamelden de deelnemers zich met brandende fakkels die de donkere avond verlichtten. Het werd een sfeervolle wandeling door de straten en de natuur van Tongeren. Onderweg waren er momenten van bezinning en gebed, begeleid door inspirerende woorden en muziek. Het groot aantal deelnemers en de intense sfeer lieten de vormelingen ten volle ervaren hoe ze kunnen geloven binnen een hechte gemeenschap.

© IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen

Luik

RDJ Rassemblement Diocésain des Jeunes - Diocesane jongerenbijeenkomst

11 mei 2023: de RDJ is een lokale 'mini-Wereldjongerendag' voor jongeren van 11 tot 18 jaar, van het zesde leerjaar tot het einde van de middelbare school. Gedurende deze dag namen de jongeren deel aan diverse workshops, luisterden ze naar inspirerende getuigenissen, vierden ze de eucharistie en sloten ze de dag af met een feestelijke avondwake.

Deelnemers: 300

© Bisdom Luik

Namen

Deelnemers: 90

1 mei-tocht

Sinds enkele jaren organiseert de Jeugddienst van Namen een intergenerationele activiteit, de 1 mei-tocht naar Beauraing. In 2023 was het thema van de wandeling houvast vinden te midden van onzekerheden. Men speelde in op de actualiteit: de oorlog in Oekraïne, Palestina, post-covid. Onze wereld bevindt zich in een overgangsfase, en ook wij, ongeacht onze leeftijd, ondergaan veranderingen. Soms overweldigen ze ons. Wat kunnen we doen als de stortvloed van vragen ons geen rust gunt en onze bezorgdheid omslaat in angst?
Gedurende de dag kwamen deze vragen op verschillende manieren aan bod.
Vrijwilligers die de activiteit voorbereidden: 3

© Bisdom Namen

Doornik

Rise Up Tour

De *Rise Up Tour* organiseert lofprijzingsconcerten, uitgevoerd door jongeren uit het hele bisdom, in parochies die hen uitnodigen. Het idee werd gelanceerd ter voorbereiding op de WJD 2023, maar de vraag naar deze concerten blijft ook na de WJD bestaan. Ze bieden een uitstekende gelegenheid voor een intergenerationele ervaring.

Ongeveer om de twee maanden vindt er een concert plaats in een parochie die erom vraagt. De 'Rise Up-groep' bestaat uit ongeveer 20 muzikanten en zangers. Hun doel is om parochies te bezoeken en zo de geest van de WJD bekend te maken.

Deelnemers: 50 à 200 per concert

© Bisdom Doornik

WAT IS EEN BISDOM?

Wat doet het en hoe werkt het ?

© Corthals Kenny

Bisdommen vormen feitelijk de basis van de organisatie van de katholieke eredienst. Toch is relatief onbekend wat een bisdom (ook wel eens diocees genoemd) is, hoe het afgebakend is en hoe het werkt. We proberen daarom hierbij één en ander te verduidelijken.
De manier waarop de Kerk gestructureerd is, berust (uiteraard) op het katholieke geloof en is bijgevolg enkel gelovig te begrijpen. Zo worden bisschoppen, aan wie de leiding in de katholieke Kerk toevertrouwd is, beschouwd als opvolgers van de door Jezus gekozen apostelen.

Vandaag zijn er in ons land **acht bisdommen**. Het zijn kerkrechtelijk én volgens het Belgisch recht afgebakende gebieden onder het autonome bestuur van een lokale, diocesane bisschop en werden opgericht door een pauselijke bul.
Een bisdom kan een aartsbisdom zijn door zijn grootte of zijn (historisch) belang, of door een combinatie daarvan. Een aartsbisdom wordt bestuurd door een aartsbisschop.

Een aartsbisdom is meestal ook het hoofdbisdom in een **kerkprovincie**, een groepering van bisdommen. De Belgische kerkprovincie bestaat uit het aartsbisdom Mechelen-Brussel en zeven bisdommen (of suffragaanbisdommen). De naam van het aartsbisdom is ook de officiële naam van de kerkprovincie. Van dit kerkrechtelijke verband is de aartsbisschop het hoofd of metropoliet. Die heeft echter geen eigenlijke kerkrechtelijke bevoegdheid over de andere bisdommen, die samen met de andere bisdommen de kerkprovincie vormen. Een bisschop bestuurt zijn bisdom immers autonoom.

Toch werken bisdommen die tot eenzelfde kerkprovincie behoren, niet volkomen apart. De **bisschoppenconferentie** is immers het permanente beleids- en overlegorgaan van een kerkprovincie. De aartsbisschop en de bisschoppen overleggen er met een maandelijkse regelmaat en bepalen er collegiaal het gezamenlijke beleid van de kerkprovincie.

Bisdommen worden vernoemd naar de stad waar de bisschop resideert. Zo spreken we over het bisdom Brugge, en niet over het bisdom West-Vlaanderen, terwijl de oppervlakte ervan toch overeenstemt met die van de provincie. In die stad bevindt zich de kerk met de zetel van de bisschop, de 'kathedra' in het Grieks. Vandaar spreekt men over 'kathedraal' of de 'kathedrale kerk'.

De territoriale structuur van de Kerk in België is voor niet-ingewijden op het eerste gezicht behoorlijk ingewikkeld. Van slechts 4 van de 8 bisdommen in België komen de territoriale grenzen overeen met de provincies. Dat is het geval voor de Vlaamse bisdommen Brugge (West-Vlaanderen), Hasselt (Limburg) en voor de Waalse bisdommen Luik (provincie Luik) en Doornik (Henegouwen).
Het bisdom Gent bevat de provincie Oost-Vlaanderen én (vanaf 1/1/2025) de voorheen Antwerpse gemeenten Burcht en Zwijndrecht.
Het bisdom Namen omvat de provincies Namen én Luxemburg.
Het bisdom Antwerpen omvat de Antwerpse provincie, met uitzondering van de kantons Duffel, Mechelen, Puurs en Willebroek, die tot het aartsbisdom Mechelen-Brussel behoren, én de gemeenten Zwijndrecht en Burcht, die, zoals gezegd, deel uitmaken van het bisdom Gent.
Het aartsbisdom Mechelen-Brussel is zowel territoriaal als administratief een buitenbeentje. Het werd opgericht in 1961 en omvat de provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant, het gewest Brussel en vier kantons van de provincie Antwerpen.

Bisdom **Brugge**

www.kerknet.be/organisatie/bisdom-brugge

Bisdom **Gent**

www.kerknet.be/organisatie/bisdom-gent

Bisdom **Antwerpen**

www.kerknet.be/organisatie/bisdom-antwerpen

Bisdom **Hasselt**

www.kerknet.be/organisatie/bisdom-hasselt

Bisdom **Doornik**

www.diocese-tournai.be

Bisdom **Luik**

www.evechedeliege.be

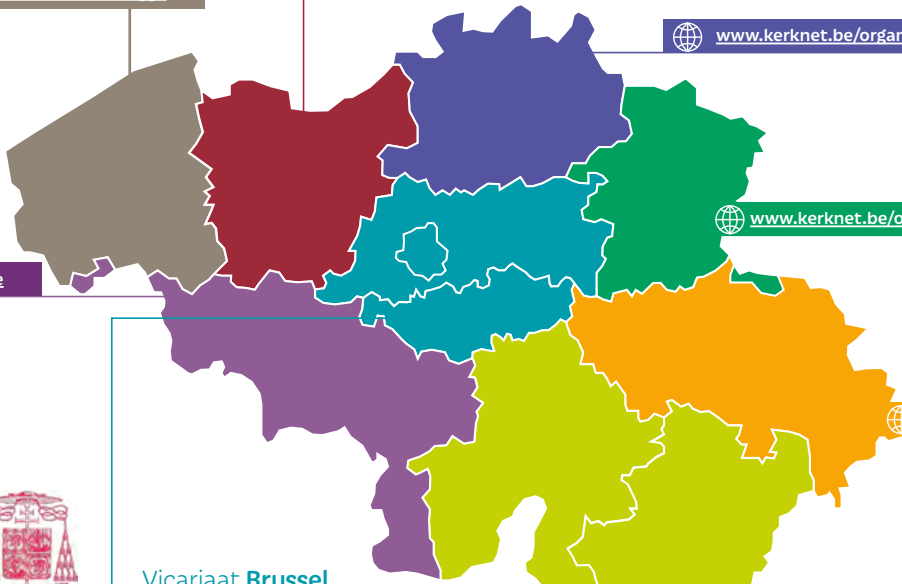

AARTSBISDOM Mechelen-Brussel

www.kerknet.be/organisatie/aartsbisdom-mechelen-brussel

Vicariaat **Brussel**

www.kerknet.be/organisatie/vicariaat-brussel

Vicariaat **Waals-Brabant**

www.bwcatho.be

Vicariaat **Vlaams-Brabant en Mechelen**

www.kerknet.be/organisatie/vicariaat-vlaams-brabant-en-mechelen

Bisdom **Namen**

www.diocesedenamur.be

Behalve deze bisdommen die dus beperkt zijn tot een gedeelte van het nationaal territorium, is er ook nog het **bisdom bij de Krijgsmacht**, waarvan in België de aartsbisschop traditioneel de bisschop is. Hij wordt daarin bijgestaan door een vicaris-generaal, de opperaalmoezenier.

De bisschoppen treden in de rooms-katholieke Kerk dus in de plaats van de apostelen. De diocesane **bisschop**, die, letterlijk vanuit het Grieks vertaald, 'opzichter' betekent, heeft drie essentiële elementen in het takenpakket voor zijn bisdom.

- Hij is verantwoordelijk voor het religieuze, pastorale leven in zijn bisdom.
- Hij draagt de verantwoordelijkheid voor het geheel van de medewerkers, zowel op het diocesane als het meer lokale niveau. Deze medewerkers kunnen bezoldigd worden door de overheid, als 'bedienaars van de eredienst', of door de diocesane vzw (zie verder). De bisschop is ook diegene die deze medewerkers benoemt en hen dus een opdracht of zending geeft.

© Bisdom Doornik

- Hij bekleedt ook de verschillende 'machten', nl. de wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht. De bisschop kan deze wel delegeren, bijvoorbeeld aan een rechter in een kerkelijke rechtbank, die men 'officiaal' noemt.

De bisschop wordt in zijn bestuurstaken bijgestaan door medewerkers die zijn administratie vormen, ook wel eens als diocesane 'curie' aangeduid. Die medewerkers worden bisschoppelijke vicarissen (wanneer het geestelijken zijn) of gedelegeerden (in geval van leken) genoemd. Samen met de bisschop vormen ze de **bisschopsraad**. Gewoonlijk telt deze raad een tiental leden, geestelijken en leken, mannen en vrouwen. Zo telt de bisschopraad van het aartsbisdom 11 leden waarvan 4 geestelijken en 2 vrouwen. In het bisdom Brugge vormen dan weer 12 personen de bisschopsraad, waarvan de helft leken zijn, en 4 van hen vrouwen. Er zijn in de Belgische bisdommen in totaal 78 personen lid van een bisschopsraad. 336 van hen zijn leken (of 46% van alle leken) waaronder 18 vrouwen (dus 50% van de leken).

Ze zijn elk bevoegd voor één of meerdere domeinen of werkvelden waarvoor ze, samen met de bisschop, verantwoordelijkheid dragen. Enkele van die werkvelden tonen de brede waaier aan domeinen of competenties aan die op diocesaan niveau beheerd worden:

- het **onderwijs** waarbij, met Katholiek Onderwijs Vlaanderen en Segec, gewaakt wordt over de inhoud én de publiek-administratieve aspecten van het godsdienstonderwijs in alle netten, onder meer door de bisschop te vertegenwoordigen in de inrichtende machten van de katholieke scholen in het bisdom en opgericht of overgenomen door het bisdom;
- de **territoriale pastoraal**, die zich interesseert voor de pastorale kwesties en noden in parochies, dekenaten en mogelijke, andere tussenliggende niveaus;
- de **diaconie**, die vorm geeft aan de 'caritas', de dienstverlening aan en de solidariteit met de andere, in het bijzonder als die hulp- of zorgbehoevend, ziek, ... is;
- het **godgewijde leven**, omdat de bisschop voor kloosterorden en congregaties o.m. ook een rol als arbiter of zelfs rechter heeft;

- het **tijdelijke**, dat zich om het materieel-financiële bekommert, waarbij parochies via collecten bijdragen aan het werking van het bisdom, en die de pastoraal ondersteunt;
- de **jongerenpastoraal**, die zich richt op de verspreiding van het evangelie bij jongeren en via bvb. jeugdbewegingen en daarvoor diocesane initiatieven ontplooit (zoals lokale versies van de Wereldjongerendagen);
- de **oecumene**, dat ijvert voor het onderlinge begrip tussen of eventueel zelfs samenwerking met andere religies en godsdiensten;
- de **catechese**, dat het doorgeven en onderrichten van de geloofsleer ondersteunt, in het bijzonder aan kinderen en jongeren, in aanloop naar eerste en plechtige communie en vormsel.

Naast deze thematische werkvelden, kunnen deze naaste medewerkers van de bisschop ook verantwoordelijk zijn voor bepaalde territoriale delen van het grondgebied van het bisdom. Zo is het aartsbisdom, omwille van zijn specifieke territoriale structuur, waar twee culturele gemeenschappen wonen, onderverdeeld in 3 vicariaten:

- het vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen voor de provincie Vlaams-Brabant en de kantons Duffel, Mechelen, Puurs en Willebroek van de provincie Antwerpen,
- het vicariaat Waals-Brabant,
- het vicariaat Brussel voor de 19 gemeenten van de Brusselse agglomeratie die officieel tweetalig zijn.

Daarnaast kan een bisschop ook nog andere raden in het leven roepen die dan geïnformeerd worden over specifieke materies, deze bespreken en de bisschop daarbij kunnen adviseren. In zekere zin gaat het hier over een vorm van geïnstitutionaliseerde vorm van synodaliteit avant la lettre.

Een goed voorbeeld daarvan is de **priesterraad** die bestaat uit een verkozen afvaardiging van de diocesane priesters. Gelijkaardige raden kunnen opgericht worden voor en met de dekens die dan, vanuit het principe van de subsidiariteit, de bisschop raad kunnen geven over de territoriale pastoraal. Daarnaast bestaan er pastorale raden, raden voor economische aangelegenheden, ...

Een bisdom wordt traditioneel onderverdeeld in **dekenaten** met aan het hoofd een deken. Een dekenaat wordt

dan weer onderverdeeld in **parochies** met aan het hoofd een pastoor. Niet alle bisdommen kennen dekenaten. Een bisdom kan ook rechtstreeks onderverdeeld zijn in parochies. Tegenwoordig zijn er ook nog andere opdelingen, tussen of naast het dekenale en het parochiale niveau, zoals pastorale zones, federaties, pastorale eenheden, ... Deze verschillen wat van bisdom tot bisdom en kunnen dan ook een andere invulling hebben.

Bisdommen hebben geen rechtspersoonlijkheid naar Belgisch recht. Wel kan een bisdom de privaatrechtelijke structuur aannemen van een vzw. Bisdommen ontvangen geen werkingsmiddelen van de overheid. Voor hun middelen en inkomsten moeten ze rekenen op de bijdragen van de parochies of schenkingen.

Zoals een bisdom heeft een parochie geen rechtspersoonlijkheid, maar kan het zich privaatrechtelijk organiseren als een vzw. Die vzw kan dan ook medewerkers tewerkstellen.

De diocesane clerus, de geestelijkheid die onder een bisdom valt, wordt, zoals voorzien in de Grondwet, bezoldigd door de Belgische Staat.

Als een parochie erkend is door de overheid, wordt een **kerkfabriek** opgericht om de parochiekerk te beheren. Een kerkfabriek is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid.

Een rooms-katholieke parochie heeft dus eigenlijk drie verschijningsvormen: als een kerkrechtelijke entiteit, opgericht door de diocesane bisschop, als een vzw 'Parochie' en als een kerkfabriek, die de belangen van het tijdelijke van de parochie behartigt.

Francis Loyens

Bisschoppelijk gedelegeerde verantwoordelijk voor Onderwijs- Bisdom Hasselt

"Het vicariaat onderwijs draagt zorg voor het katholiek onderwijs en voor het rooms-katholieke godsdienstonderwijs in de verschillende onderwijsnetten. Samen met schoolbesturen, directies en leerkrachten geven we vorm aan het project van de katholieke dialoogschool, dat alle beleidsdomeinen van het onderwijs omvat. In het hart van dit project staat de dialoog met onze bronteksten en onze rijke traditie, alsook de dialoog met elkeen, ongeacht zijn of haar levensbeschouwelijke achtergrond. Zo werken wij aan een rijk opvoedingsproject dat jonge mensen van vandaag niet alleen uitdaagt, maar ook inspireert en wegwijzers aanreikt. Veel aandacht gaat ook uit naar bestuurlijke kwesties en de planning en coördinatie van het onderwijsaanbod.

Via cross-overs met andere vicariaten organiseerden we in ons bisdom dekenale geloofsavonden waar we de geloofscommunicatie met jongeren thematiseerden. Het samenbrengen van leraren, catechisten en jongerenpastores werd een leerrijke ontmoeting.

Nu het Jubeljaar ons 'als pelgrims onderweg' bindt, werken we vanuit onderwijs samen met het bisdom aan een nieuwe editie van het 'Festival van de Hoop', ons jaarlijks startevent dat ons in 2025 meer dan ooit wil inspireren en verbinden. Kerkopbouw met allen: daar gaan we voor."

Rebecca Alsberge

Bisschoppelijk gedelegeerde voor Waals-Brabant - Aartsbisdom Mechelen-Brussel

"Ik ben de bisschoppelijk gedelegeerde voor het vicariaat Waals-Brabant, dat deel uitmaakt van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Ik heb dus een territoriale opdracht gekregen. De aartsbisschop vertrouwt mij het dagelijks beheer van dit vicariaat toe, d.w.z. het beheer van pastorale projecten en de begeleiding van medewerkers.

Zo moet ik bijvoorbeeld een gemeenschappelijk jaarproject voor alle pastorale diensten in ons vicariaat uitdenken en ontwerpen en moet ik, in samenwerking met het bisdom, moeilijke situaties in een parochie aanpakken of een priester, diaken of pastoraal werker begeleiden bij het opzetten van een nieuwe zending.
De bisschop delegeert me sommige van zijn taken. Ik bereid bijvoorbeeld, samen met een team, priesterbenoemingen voor en leg deze dan voor aan onze aartsbisschop en de bisschopsraad.

Vanzelfsprekend gebeurt dit in nauwe samenwerking. Ik ben lid van de bisschopsraad, waar we de projecten van de verschillende vicariaten en de meer algemene projecten voor het aartsbisdom samenbrengen. We hebben ook ons eigen overleg voor alles wat te maken heeft met de territoriale vicariaten.
Er is dus sprake van echte samenwerking, parallel naast autonomie, delegatie, co-creatie en subsidiariteit.
Voor zover we willen evolueren naar een almaar meer synodale Kerk, lijkt het me belangrijk om de plaatsen waar we elkaar kunnen ontmoeten, samen kunnen beraadslagen en op concrete manieren kunnen samenwerken, te koesteren en te vermenigvuldigen."

SYNODE OVER SYNODALITEIT

2023: Eerste bisschoppensynode en syntheseverslag van het synodale proces

Synode 2021 2023

Voor een synodale Kerk

gemeenschap | participatie | zending

https://www.synod.va/

© KNA

In 2021 nodigde Paus Franciscus de lokale Kerken van de hele wereld uit om deel te nemen aan de voorbereiding van de 16e Algemene Bisschoppensynode. Deze bijeenkomst vond plaats in oktober 2023 en had als thema 'Een synodale Kerk: gemeenschap, participatie en zending'. Paus Franciscus vroeg bisdommen om zoveel mogelijk gelovigen te beluisteren over de rol en de taak van de Kerk in de wereld van vandaag.

Diocesane fase in België

In ons land zijn alle bisdommen, elk op hun eigen manier, begonnen aan een synodaal traject dat in oktober 2021 startte. Op veel plaatsen waren er discussieavonden, luistersessies, ontmoetingen met de bisschop, enz. In elk bisdom hebben tussen de 2.000 en 4.000 mensen deelgenomen aan de bevraging.

Nationale fase

In 2022 stelden alle bisdommen een slotdocument op met de belangrijkste conclusies. Deze werden gebundeld in een nationale samenvatting en overgemaakt aan het Algemeen Secretariaat van de Bisschoppensynode in Rome.

Hier kan u het besluit nalezen: Nationale synthese van het synodaal overleg in de Kerk in België

Nationale synthese van het synodaal overleg

Continentale fase

Nadat elk land zijn nationale samenvatting had ingediend, werd voor elk continent een samenvattend document opgesteld.

Voor Europa was het op 11 februari 2023, in Praag, dat de vertegenwoordigers van de Kerken van het continent hun samenvattend verslag uitbrachten.

Samenvattend verslag

Vergaderingen van de Bisschoppensynode

Juni 2023: Instumentum Laboris

In juni 2023 publiceerde het Vaticaan het voorbereidende document (Instrumentum Laboris) voor de bisschoppenvergadering in oktober 2023. Dit werkinstrument verzamelt de vruchten van de diocesane en continentale fases van de synode. Het formuleert ook een reeks vragen met het oog op het onderscheidingsproces wat een synodale Kerk zou moeten zijn.

© Vatican Media

Instrumentum Laboris

De publicatie van het Instrumentum Laboris sloot dan ook de eerste fase van de synode 'Voor een synodale Kerk: gemeenschap, participatie, zending' af en opende meteen de tweede fase. Het eerste deel van het document blikt terug op de weg die tot nu doorlopen werd, waardoor "de bijzondere situaties waarmee de Kerk in de verschillende regio's van de wereld wordt geconfronteerd, kunnen worden geïdentificeerd en gedeeld" (nr. 4).

De herders en de gelovigen leerden naar elkaar te luisteren en samen te zoeken naar een antwoord op de huidige uitdagingen voor de wereld en de Kerk. "Op de synodevergadering komen we als dragers van de vruchten van de luisterfase. Allereerst hebben we ervaren dat een oprechte en hartelijke ontmoeting tussen broeders en zusters in het geloof een bron van vreugde is: elkaar ontmoeten is de Heer ontmoeten die in ons midden is" (nr. 6).

Op basis van deze ervaring formuleert het document een aantal vragen rond de drie thema's van de synode, 'gemeenschap, participatie en zending': hoe kunnen we meer een teken en middel zijn van eenheid met God en van eenheid de hele mensheid? Hoe kunnen we de gaven en de verantwoordelijkheden delen in dienst van het Evangelie? Wat zijn de processen, structuren en instellingen van een missionaire synodale Kerk?

Oktober 2023: Eerste zitting van de Bisschoppensynode

374 leden kwamen bijeen

Onze leden

De eerste zitting van de Bisschoppensynode duurde vier weken.

Voor het eerst participeren 'niet-bisschoppelijke' leden als volwaardige leden aan de synode. Het zijn voornamelijk leken die rechtstreeks door de paus benoemd worden, waarvan 50% vrouwen. Alle leden hebben stemrecht.

50% vrouwen

© KNA

70 niet-bisschoppelijke leden

Er zijn 70 'niet-bisschoppelijke' leden, die door de paus worden benoemd uit een lijst van 140 mensen die door de bisschoppenconferenties en de vergadering van Patriarchen van de Oosterse Katholieke Kerken zijn voorgedragen.

Drie Belgen nemen deel als leden:

Kardinaal Jozef De Kesel is benoemd door paus Franciscus.

Mgr. Koen Vanhoutte werd als afgevaardigde gekozen door zijn Belgische collega-bisschoppen. Hij is hulpbisschop binnen het aartsbisdom voor het vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen.

Geert De Cubber is permanent diaken van het bisdom Gent en één van de tien leken die in Europa door paus Franciscus zijn uitgekozen om deel te nemen aan de synode.

Daarnaast is ook de Belg Dominique Mathieu, een franciscaan uit Aarlen, aanwezig in zijn functie als aartsbisschop van Teheran-Isfahan.

Facilitatoren

Voor het eerst verschijnen er 'facilitatoren' op de synode, deskundigen die verantwoordelijk zijn voor het leiden van een tafel of een groep.

Zij zorgen ervoor dat iedereen afwisselend aan het woord kan komen, dat de rapporteur op de juiste manier gekozen wordt, dat er goed geluisterd wordt, dat er gezamenlijk gebeden wordt en dat de verschillende fases van het groepswerk opgevolgd worden.

Twee Belgen zijn aanwezig als expert: Alphonse Borras, voormalig vicaris-generaal van het bisdom Luik, en Claire Jonard, coördinator van het 'Centre romand des vocations (CRV)' in Zwitserland.

Syntheseverslag

Op 28 oktober 2023 stemden de 344 leden van de eerste Algemene Vergadering van de synode, waaronder lekenmannen en -vrouwen, over een samenvattend verslag waarin de punten van overeenstemming en verschil die tijdens de vier werkweken naar voren kwamen, werden samengevoegd. De tekst, die als routekaart moet dienen voor de slotzitting van de synode in oktober 2024, stelt manieren voor om de katholieke Kerk meer participatief en inclusief te maken. Hij doet ook vernieuwende voorstellen over gevoelige kwesties zoals het vrouwelijke diaconaat, het bestuur in de kerk, de grotere participatie van leken, enz.

Samenvattend verslag

- **Oktober 2024:**
  Tweede zitting van de Bisschoppensynode

© Vatican Media

Geert De Cubber

lid van de Europese delegatie - diaken

"2023, de algemene vergadering van de Bisschoppensynode is nog niet afgelopen. In oktober 2024 volgt nog de tweede sessie. Maar we mogen de synode over synodaliteit nu al historisch noemen. Op de zowat 350 stemgerechtigde deelnemers werd er plaats gemaakt voor een 70-tal niet-bisschoppen, onder hen onder meer 54 vrouwen. Zelf ben ik de enige rooms-katholieke permanent diaken op de synode.

Hét beeld van deze synode zijn de ronde tafels. Ze staan symbool van de wens om met elkaar te spreken, als gelijken. Rond de tafel bestaat geen hiërarchie. Iedereen wordt uitgenodigd te spreken. Vanuit ons gemeenschappelijke doopsel geven we stem aan de diversiteit van de wereldkerk.

Daardoor ontstaan er vriendschappen. En zoals dat met vrienden gaat: je wil echt luisteren naar elkaar, elkaar echt begrijpen. Dat doe je door vragen te stellen, door taboes bespreekbaar te maken, altijd met dit in gedachten: het gaat niet om mij, maar om wat de Heilige Geest mij wil vertellen langs mijn medechristenen.

Of er grote veranderingen op til zijn? De synode is op zichzelf in deze vorm al een grote verandering. Die wijze van omgaan met elkaar is niet meer en niet minder dan een cultuuromslag. En het zal nog wel wat tijd vragen om overal die omslag te maken. Van de wereldkerk tot de kleinste geloofsgemeenschap."

© Vatican News

© Bisdom Doornik

BEDEVAARTSOORDEN

1.625.000 bezoekers voor grootste Maria-heiligdommen in België

België telt 4 vier grote heiligdommen toegewijd aan de Maagd Maria. Deze bedevaartsoorden blijven heel erg geliefd bij katholieken. In 2023 telden de vier grote Maria-heiligdommen samen **1.625.000 bedevaarders.**

43,3 voltijdsequivalente medewerkers zijn beschikbaar om de pelgrims te ontvangen en te begeleiden. Er zijn daarnaast ook 305 vrijwilligers actief.

BANNEUX

350.000 bedevaarders

Betaald personeel **22,75** vte

130 vrijwilligers

https://banneux-nd.be/

OOSTAKKER

275.000 bedevaarders

Betaald personeel **3** vte

80 vrijwilligers

https://www.kerknet.be/organisatie/bede-vaartsoord-oostakker-0

BEAURAING

200.000 bedevaarders

Betaald personeel **5,55** vte

55 vrijwilligers

https://sanctuairedebeauraing.be/

SCHERPENHEUVEL

800.000 bedevaarders

Betaald personeel **12** vte

40 vrijwilligers

https://www.scherpenheuvel.be

Interdiocesane pelgrimstocht naar Banneux voor de Werelddag van de Armen

18 en 19 november 2023

'Jij kijkt naar mij als mens' was het thema dat gekozen werd voor de pelgrimstocht naar. Banneux ter gelegenheid van Werelddag van de Armen. Het weerspiegelt de boodschap van de paus die, op basis van het verhaal van Tobit, tegen zijn zoon Tobias zei: "Je zult je gezicht van geen enkele arme afwenden".

In de voetsporen van Tobias ontdekten ongeveer 200 deelnemers uit de verschillende Franssprekende bisdommen gedurende deze twee dagen het belang van kijken : de wijze waarop we naar onszelf en naar anderen kijken; de manier waarop de anderen naar ons kijken, maar ook de manier waarop God naar ieder van ons kijkt.

Door middel van een reeks spirituele en creatieve workshops konden zij hun ervaringen delen over blikken die kwetsen maar die ook mensen optillen.

Tijd doorbrengen bij de bron, een fakkelprocessie, een feestelijke eucharistieviering, maaltijden – allemaal gelegenheden om broederlijkheid te ervaren en ons geloof te delen in deze liefdevolle God die ons zijn Zoon heeft gezonden, die zichzelf aan ons openbaart in zijn tedere en welwillende blik.

© Bisdom Luik

© Vincent Kervyn

getuigenis

Vincent Kervyn

Begeleider - diaken

Vincent, die de groep uit Waals-Brabant begeleidde, had een aantal prachtige ontmoetingen in Banneux: "Ik heb daar mensen ontmoet, mensen die we in onze kerken niet zien omdat ze daar in de periferie blijven... Het is zo fijn om eenvoudig, zonder kunstgrepen, te kunnen praten over de soms zeer chaotische wegen van het leven, zoals die van een 62-jarige vrouw die 3 jaar lang op de grond van het station Luik-Guillemins heeft doorgebrach! Achter de piercings, tatoeages en gekleurd haar dat als een fontein op haar hoofd staat, vond ik een vriendelijke glimlach en veel menselijkheid!"

BUITENLAND
Lourdes

In 2023 trokken **6.203 Belgen naar Lourdes** op 36 reizen georganiseerd door bisdommen of privéorganisaties. Het aantal deelnemers per reis varieerde van 20 tot 900.

Het bedevaartsoord **Medjugorje** telde ongeveer **20.000** pelgrims uit België.

2.983 Belgische bedevaarders trokken naar Santiago de Compostela.

© Katholieke Kerk in Brussel - Anne Périer

© Katholieke Kerk in Brussel - DR

RELIGIEUZEN

© Gemeenschap van de zusters van Grandchamp

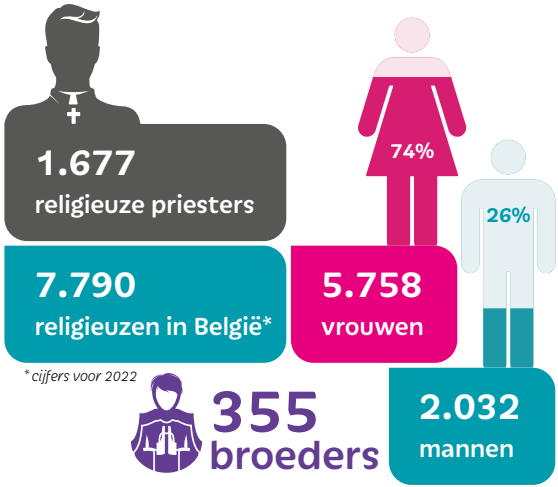

In België zijn er

- **228** apostolische ordes en congregaties van zusters
- **55** contemplatieve of monastieke gemeenschappen van zusters
- **26** mannelijke abdijgemeenschappen
- **24** priestercongregaties
- **24** broedercongregaties

Daarvan zijn er 101 congregaties en religieuze gemeenschappen lid van de COREB en 256 lid van de URV.

In totaal 357 ordes en congregaties.

De COREB (**Co**nferentie van **Re**ligieuzen in **B**elgië) verenigt de hogere oversten van Frans- en Duitstalig België.

De URV (**U**nie van **R**eligieuzen in **V**laanderen) is het overlegorgaan voor religieuzen in Vlaanderen, in het bijzonder voor de hogere, provinciale en/of regionale oversten die in Vlaanderen wonen.

In de christelijke traditie zijn religieuze ordes verenigingen van mannen of vrouwen die zich ertoe verbinden Christus te volgen in een evangelisch leven. De leden zijn publiekelijk, of soms privé, gebonden door geloften van armoede, kuisheid en gehoorzaamheid om een gewijd leven te leiden. Religieuze ordes hebben een wereldwijd pastoraal project en een internationale verankering.

Een congregatie is een gestructureerde groep priesters, religieuze mannen en vrouwen, gegroepeerd en georganiseerd rond een stichtend spiritueel en pastoraal project. Een congregatie is vaak meer lokaal geworteld dan een religieuze orde en heeft een welomschreven pastoraal project (ziekenhuizen, onderwijs, enz.).

BEZINNINGSCENTRA EN GASTEN-VERBLIJVEN VAN KLOOSTERS EN ABDIJEN

In 2022 tekenden de 32 gecontacteerde bezinnings-centra en gastenverblijven van kloosters en abdijen

111.304
overnachtingen op.

getuigenis

Cécile Cazin

retraitante

Het spirituele avontuur van een retraite

Een vijfdaagse retraite in het groen: elk jaar trakteer ik mezelf op deze vakantie met God. Dit spirituele geschenk stelt me in staat om ver van huis, in stilte, uit te rusten met als enige doel God te ontmoeten.

Op retraite neem ik eindelijk de tijd om te bidden zonder het gevoel te hebben dat ik vastzit tussen twee activiteiten. Geen afleiding van buitenaf: geen familie of vrienden aanwezig, geen smartphone, computer, televisie, radio, etc. Alleen het Woord van God, dat me bevraagt, troost, schokt, mijn hart opent.

Jezus blijft me verbazen als ik over hem nadenk in het Evangelie. Zijn totale vertrouwen in God, zijn naastenliefde en zijn vrijheid verbazen me.

Het is ook een tijd voor lofprijzing, dank voor het afgelopen jaar, voor vergeving en om God te vragen mij bij te staan in de keuzes die ik moet maken. Gelukkig heb ik een geestelijke gids om me op dit avontuur te begeleiden. En naarmate de dagen verstrijken, verschijnen er tekenen en rijpen er vruchten.

© La Pairelle

getuigenis

Franck Janin S.J.

Verantwoordelijke voor de spiritualiteit van het Forum Saint-Michel
Retraitebegeleider

Bronzoekers zijn

"De dorst naar God is verre van opgedroogd. Vandaag de dag bewandelt die veel verschillende paden. We zien het in de verzoeken die we krijgen van mensen om begeleid te worden op spirituele retraites. Meer dan ooit moeten we met hen meelopen vanaf de plek waar ze zijn. Sommigen zijn geworteld in een diep geloof en zoeken kloosters en spirituele centra om hun relatie met God nog verder te verdiepen. Anderen keren na een korte of lange pauze terug naar het geloof, hebben het onlangs ontdekt, of zijn wegen ingeslagen die voortkomen uit de spirituele stromingen die vandaag de dag zo uiteenlopend zijn. Als we naar al deze levensverhalen luisteren, zien we tot onze verbazing dat de Heilige Geest altijd aan het werk is. Dat is in ieder geval mijn diepe overtuiging. Het is aan ons, leerlingen van Jezus, om te weten hoe we bronzoekers kunnen zijn en om, net als Hij, in de hondermannen, de Samaritaanse vrouwen, de tollenaars van onze tijd, de verwachting van goed nieuws te zien, van een persoonlijke ontmoeting met hun Heer en vriend."

Focus

© dVolker Lannert - Uni Bonn

6 juni 2023
Honoris causa

Mgr. Bonny krijgt een eredoctoraat aan de Faculteit Theologie van de Universiteit van Bonn.

Deze belangrijke onderscheiding werd uitgereikt als erkenning voor zijn inzet en toewijding aan het synodale proces binnen de katholieke Kerk en aan het verdiepen van haar onderricht over het huwelijk, het gezin en andere relatievormen.

SACRAMENTEN EN RELIGIEUZE PRAKTIJK

© Rannjan Joawn

DOOP

34.826

Doop volwassenen: **260**

EERSTE COMMUNIE

33.853

KERKELIJK HUWELIJK

5.241

KERKELIJKE UITVAART

37.207

32,6 % van de overlijdens

VORMSEL

29.580

Aantal catechisten: **6244**

Aantal mensen dat catechese volgt: **36.071**

Vormsel volwassenen: **420**

DEELNAME EUCHARISTIE

derde zondag van oktober: **167.360**

kerstavond en -dag: **411.423**

*Verzoeken tot schrapping uit het doopregister: **14.251***
*waarvan **98%** in de Vlaamse bisdommen en in het aartsbisdom Mechelen-Brussel.*
*Nietigverklaring van religieuze huwelijken: **364***

Catechumenen

Het aantal volwassenendopen in ons land blijft groeien. De Belgische bisdommen registreerden dit jaar 362 volwassenendoopsels. Tien jaar geleden, in 2014, ontvingen 186 volwassenen de doop in de katholieke Kerk in ons land. In 2019 waren dat er 244. In 2023 noteren we dus bijna een verdubbeling in vergelijking met het vorige decennium.

De doop, het hoogtepunt van een jaar voorbereiding

Voor de catechumeen, de term die gebruikt wordt om een volwassen kandidaat voor het doopsel aan te duiden, is het ontvangen van de initiatiesacramenten van het doopsel, het vormsel en de eucharistie het gelukkige beginpunt van het leven als christen, na minstens een jaar voorbereiding. Dat traject omvat een tijd van begeleiding, van kennismaking met het geloof en met het leven in de geloofsgemeenschap. Het gaat gepaard met enkele belangrijke liturgische momenten, zoals de toelating tot het catechumenaat in de plaatselijke geloofsgemeenschap. Het vormsel kan door de bisschop worden gedelegeerd aan de priester van de betreffende parochiegemeenschap, of door de bisschop zelf worden toegediend.

getuigenis

Jeffrey Schoenaers

Catechumeen

Ik werd gedoopt tijdens de Paasnacht.

"De zoektocht duurde lang, maar toen mijn grootvader stierf, verloor ik niet alleen een goede vriend, maar werden er ook existentiële vragen opgeworpen.

Dit kan toch niet het einde zijn? Hoewel mijn grootvader niet gelovig was, sprak hij vaak over Jezus. Voor hem was hij een inspirerend figuur, iemand die veel goeds deed voor de zwaksten in de samenleving.

Ik was een spiritueel dakloze, maar in de katholieke Kerk vond ik een huis met veel kamers. Mijn verloofde Laura en mijn ouders kunnen zien dat ik daar gelukkig ben. Ze zijn gelukkig en zullen samen met mijn oma mijn doop bijwonen. Binnenkort wil ik, net als mijn grootvader, nuttig zijn in het leven. Ik omhels de Kerk op mijn levensweg, trouw en oprecht."

© Bisdom Doornik

DE KERK IN CIJFERS

© Katholieke Kerk in Brussel - Anne Périer

3.577 parochies

Alle bisdommen werken aan grotere pastorale samenwerkingsverbanden. Eind 2023 waren er al **411 pastorale eenheden** opgericht (op een streefcijfer van 507).

394 leken
benoemd door de bisschop in de **diensten van het bisdom.**

Aantal parochies dat al **geïntegreerd is in een groter pastoraal verband** in 2023: **57 parochies.**

In 2023 **werden er 28 kerken onttrokken aan de eredienst.**

LEKEN (niet-gewijd) met een pastorale missie

958 leken benoemd door de bisschop om in een parochie of pastorale eenheid te werken.

72 pastorale werkers
in opleiding met het oog op een benoeming.

414 leken aangesteld door de bisschop in een pastorale zending in de caritatieve sector (ziekenhuizen, woonzorgcentra, instellingen voor mensen met een beperking).

1.707 leken met een mandaat om **mee te werken in de pastoraal van het bisdom** (bijvoorbeeld om voor te gaan in gebedsdiensten, om uitvaarten te begeleiden in kerken of crematoria). De meesten van hen zijn vrijwilligers.

Betaald personeel van de bisdommen en het Interdiocesaan Centrum (betaald uit de eigen middelen van de diocesane en interdiocesane vzw's): communicatie, administratie, onderhoud, ...

182,37 vte

Priesters

Een priester is een door de bisschop gewijde man die na zijn seminarieopleiding wordt aangesteld in een parochie en/of als aalmoezenier (bijvoorbeeld in een ziekenhuis of gevangenis) of in het onderwijs.

1.764 diocesane priesters
955 diocesane priesters hebben een zending ontvangen van hun bisschop ('canonieke benoeming')
10 priesterwijdingen in 2023
4 ambtsverlatingen van diocesane priesters in 2023
382 priesters uit andere bisdommen (voornamelijk buitenlandse) die in Belgische bisdommen meewerken.

1.677 priesters-religieuzen
326 priesters-religieuzen die in parochies meewerken
40 seminaristen waaronder 26 Belgen
24 zijn tussen de 18 en 30 (*60 %*)
11 zijn tussen de 30 en 40 (*27,5 %*)
2 zijn tussen de 40 en 50 (*5 %*)
3 ouder dan 50 (*7,5 %*)

Permanente diakens

Een diaken is een alleenstaande of getrouwde man die door de bisschop gewijd werd. Samen met de priester staat hij ten dienste van de gemeenschap, met bijzondere aandacht voor zieken, armen en hulpbehoevenden. Hij neemt ook deel aan de prediking en liturgie: hij mag doopsels, huwelijken, uitvaarten en gebedsdiensten vieren.

555 permanente diakens
351 diakens met een canonieke benoeming
2 diakenwijdingen in 2023
22 diakens in opleiding
1 ambtsverlating

Vrijwilligers

1.861 vrijwilligers in zorginstellingen.

7.163 vrijwillige ziekenbezoekers in parochies en pastorale eenheden.

108.283
parochievrijwilligers
(zie hoofdstuk over parochievrijwilligerswerk).

CHRISTELIJKE CULTUUR CCV vandaag

Christelijke Cultuur Vandaag

13.681 deelnemers
aan CCV-vormingen
Medewerkers: 34 vte
23 vrouwen, 11 mannen

Elk jaar studeren honderden gelovigen theologie aan hogere theologische instituten of bij het CCV, met als doel andere gelovigen te dienen of te onderrichten.

918 studenten
Hogere Instituten voor Godsdienstwetenschappen

getuigenis

Laure Sermesant

Studente aan een Hoger Instituut voor godsdienst wetenschappen
Vrijwilligster in doop- en verloofdenbegeleiding

"Ik werk als vrijwilliger in een Brusselse parochie, waar ik verantwoordelijk ben voor het voorbereiden van mensen op het doopsel en het huwelijk. Al enkele jaren was ik op zoek naar een opleiding die te combineren was met een druk bestaan en kinderen die nog erg jong zijn. Ik werd door de parochiepriester naar het CEP ('Centre d'études pastorales' – het Hoger Instituut voor Theologie voor Brussel en Waals-Brabant) gestuurd.

Ik vond er als het ware een goudmijn: een opleiding gespreid over vier jaar, modules onderwezen door hooggekwalificeerde lesgevers, een degelijke organisatie die ons uitrust met de 'basiskit' van de toegewijde christen, de vreugde deel uit te maken van een levende, broederlijke gemeenschap die samen op weg is. Tot slot krijg ik sleutels aangereikt om de verschillende periodes in de kerkgeschiedenis te begrijpen, hulpmiddelen om de Bijbeltekst met wat meer gemak te benaderen en een samenvatting van het geloof van de Kerk die tot nadenken aanzet.

Deze cursussen stellen mij in staat om tijdens mijn ontmoetingen met de ouders van toekomstige gedoopten of met verloofde echtparen de manier waarop ik het christelijk geloof uitleg te verfijnen en beter te reageren op kritiek of vragen erover te beantwoorden."

GEVANGENISAALMOEZENIERS

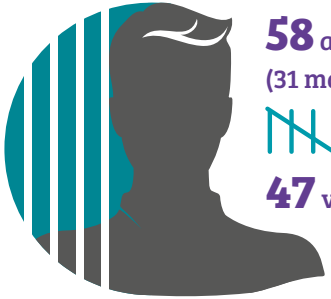

58 aalmoezeniers
(31 mannen, 27 vrouwen)

34,6 vte

47 vrijwilligers

BISDOM BIJ DE KRIJGSMACHTEN

Het doel van de katholieke aalmoezeniersdienst binnen de Federale Overheidsdienst (FOD) Defensie is om religieuze en morele bijstand te verlenen aan militair personeel en burgers die in dienst zijn, en aan hun gezinnen.

13 betaalde medewerkers **7** vrijwilligers

2.000 bereikte personen per week

BEDIENAARS VAN DE EREDIENST

De term 'bedienaars van de eredienst' verwijst naar personen die benoemd zijn door een bisschop en door de overheid (FOD Justitie) worden betaald.
Bij de bedienaars van de eredienst zijn er niet enkel priesters, maar ook diakens en leken die een opleiding kregen, en die door de bisschoppen zijn aangesteld.

In België zijn er 2.188 bedienaars van de eredienst in de katholieke Kerk.

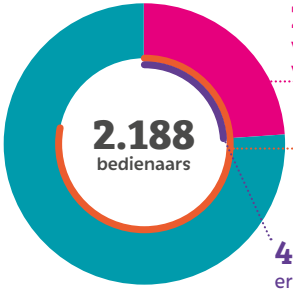

23,9% vrouwelijke bedienaars van de eredienst (523)

1.708 Belgen

480 bedienaars van de eredienst op 2.188 hebben een vreemde nationaliteit (21,9%)

De meest vertegenwoordigde nationaliteiten onder hen zijn :
- Democratische Republiek Congo (161 bedienaars)
- Frankrijk (42 bedienaars)
- Polen (20 bedienaars)

SOLIDARITEITS-ORGANISATIES

SOLIDARITEITSORGANISATIES

Broederlijk Delen
TOT IEDEREEN MEE IS

Broederlijk Delen strijdt tegen armoede en ongelijkheid in Afrika, Latijns-Amerika, Israël en Palestina. Het doet dat samen met 130 lokale organisaties.

www.broederlijkdelen.be

41 voltijdse en **36** deeltijdse medewerkers (68,3 vte) in België

€ 4.592.023 schenkingen, legaten en collectes

20.000 vrijwilligers

15 betaalde medewerkers in partnerlanden

ENTRAIDE& FRATERNITE

Entraide et Fraternité is een Belgische katholieke ngo voor ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit, die ernaar streeft ongelijkheid te verminderen en sociaal onrecht te bestrijden.

https://entraide.be/

27,7 vte

185 vrijwilligers

€ 1.700.889 schenkingen, legaten en collectes

© Emilie Méchenin

Welzijnszorg beoogt een samenleving zonder armoede en uitsluiting. Zij tracht de samenleving te mobiliseren om de situatie van de meest achtergestelden daadwerkelijk te verbeteren.

www.welzijnszorg.be

23 vte

vele **duizenden** vrijwilligers

€ 1.440.270 schenkingen, legaten en collectes

Action Vivre Ensemble werkt aan een zorgzame samenleving waarin armen en mensen aan de rand van de samenleving hun fundamentele mensenrechten gerealiseerd zien.

https://vivre-ensemble.be/

9,1 vte

250 vrijwilligers

€ 930.961 schenkingen, legaten en collectes

Als katholieke liefdadigheidsorganisatie helpt *Kerk in Nood* gelovigen waar ze ook vervolgd, onderdrukt of in nood zijn, en dit door informatie, gebed en actie.

www.kerkinnood.be

11 vte

15 vrijwilligers

€ 4.027.758 schenkingen, legaten en collectes

Missio is een internationale katholieke organisatie die zich inzet voor verdraagzaamheid, dialoog en solidariteit. Zij steunt concrete projecten die lokaal worden ontwikkeld door parochies, door gemeenschappen van vrouwelijke en mannelijke religieuzen en door leken die zich inzetten voor de Kerk en de samenleving.

https://missio.be/

4,5 vte

5 vrijwilligers

€ 2.382.067 schenkingen, legaten en collectes

BePax
Dialogue & Diversité

BePax is een organisatie voor permanente bijscholing die tot doel heeft het grote publiek en politieke leiders bewust te maken van de problemen rond racisme en discriminatie, om zo van hen actoren van verandering en gelijkheid te maken.

www.bepax.org

6,5 vte

35 vrijwilligers

€ 2.388 schenkingen, legaten en collectes

PAX CHRISTI

In een geest van humane en christelijke inspiratie bevordert *Pax Christi* vrede, verzoening en rechtvaardigheid, zowel binnen onze samenleving als in andere delen van de wereld. *Pax Christi* kiest voor vreedzame dialoog, samenwerking en vredelievende spiritualiteit gebaseerd op fundamentele rechten en vrijheden.

https://paxchristi.be/

6 vte

110 vrijwilligers

€ 238.530 schenkingen, legaten en collectes

Justice & Paix

De ngo *'Justice & Paix'* focust op de onderlinge afhankelijkheid van volkeren en werkt rond thema's als democratie, globalisering, exploitatie van natuurlijke hulpbronnen, gewapende conflicten, migratie ...

https://justicepaix.be/

9 vte

196 vrijwilligers

€ 21.228 schenkingen, legaten en collectes

caritas international.be

In samenwerking met haar lokale, nationale en internationale netwerken helpt *Caritas International* slachtoffers van geweld, natuurrampen en armoede, in hun eigen land of op de vlucht.

www.caritasinternational.be

147,9 vte

€ 11.745.957 schenkingen, legaten en collectes

caritas Hulpbetoon

caritas Secours

Caritas Hulpbetoon en *Caritas Secours* werven fondsen voor de ondersteuning van projecten voor solidariteit en armoedebestrijding wereldwijd.

Caritas Hulpbetoon: **€ 419.763** donaties, legaten en collectes

Caritas Secours: **€ 1.054.927** donaties, legaten en collectes

1.150 vrijwilligers

https://caritasvlaanderen.be/nl/hulpverlening/caritas-hulpbetoon

getuigenis

Lucie Biuma Bakina

Caritas International

"Ik ben maatschappelijk werker en coördinator van de sociale dienst van Caritas International in Brussel. In 2023 behandelde die dienst 1.983 zaken, waarbij 3.411 mensen betrokken waren.

De mannen en vrouwen die in de sociale dienstverlening werken, hebben veel te vertellen over uitkeringen, overheidsdiensten, huisvesting, hun levensonderhoud, financiën en gezondheidszorg. Maar er zijn ook realiteiten en ideeën over sociale voorzieningen, gezondheidszorg, vrijwilligerswerk, werkgelegenheid en materiële middelen.

Het is ook zo dat sommige personen die bij ons aankloppen problemen ondervinden op het gebied van sociale voorzieningen. Veel mensen in de sociale dienstverlening hebben psychologische of psychiatrische problemen, die hun gezondheid kunnen aantasten. Dit betekent dat het niet altijd gemakkelijk is om de juiste persoon voor de job te vinden. Op sommige domeinen is het niet genoeg om een multidisciplinaire en intensieve aanpak te creëren, ze moet ook zo efficiënt mogelijk zijn.

We blijven ons best doen om de mens centraal te stellen in ons werk, zelfs in moeilijke tijden."

SEKSUEEL MISBRUIK

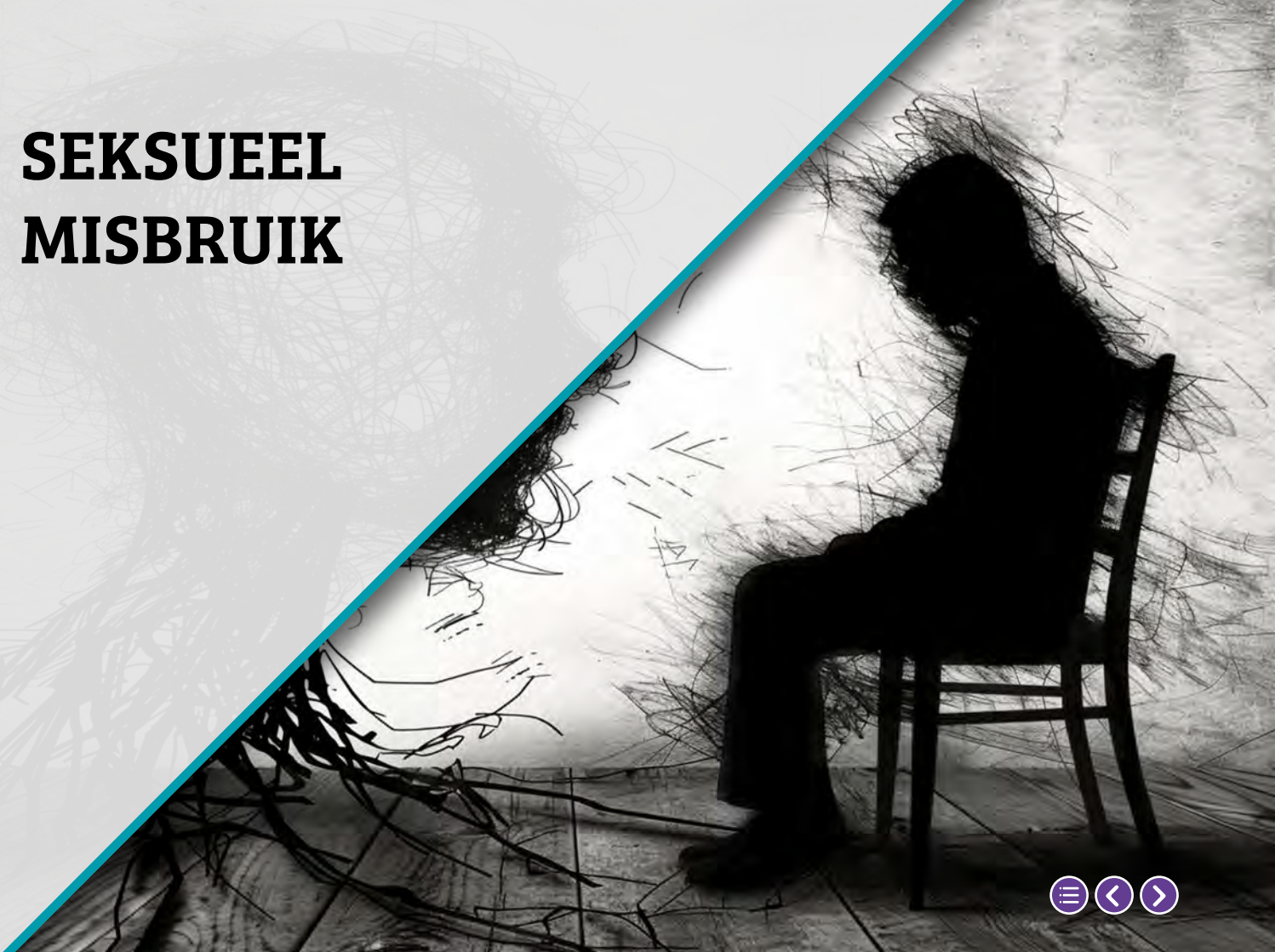

Jaarverslag van contactpunten

Sinds 2012, het jaar waarin 10 contactpunten werden opgericht voor slachtoffers van seksueel misbruik op minderjarigen in het kader van een pastorale relatie, heeft de Kerk in België zich ertoe verbonden om jaarlijks verslag uit te brengen over de meldingen van misbruik die ons tijdens de afgelopen periode bereikten.

Het laatste 'Jaarverslag over seksueel misbruik in een pastorale relatie in de katholieke Kerk van België' bestrijkt de periode van 1 juli 2023 tot 30 juni 2024.

Het verslag is beschikbaar op de websites van *Otheo* en *Cathobel*, samen met alle andere rapporten en richtlijnen van de Belgische Bisschoppenconferentie over haar beleid inzake de aanpak van misbruik.

https://www.kerknet.be/seksueel-misbruik-melden

165 nieuwe klachten werden geregistreerd. Daarnaast zijn 53 meldingen nog niet verwerkt. Dit brengt het totale aantal meldingen dus op 218.

Van de nieuwe klachten kwamen er 126 (76%) uit het Nederlandse taalgebied en 39 (24%) uit het Franse taalgebied.

139 slachtoffers (84%) waren ten tijde van de aangifte ouder dan 40 jaar, waaronder 90 slachtoffers (of 64%) ouder dan 60 jaar. Eén slachtoffer was jonger dan 18 ten tijde van de aangifte. Deze aangifte is door het meldpunt doorgestuurd naar het parket. 7 slachtoffers waren op het moment van de feiten tussen de 20 en 40 jaar oud. 15 slachtoffers waren al overleden, de aangifte gebeurde door een derde.

110 slachtoffers (67%) waren mannen en 55 (33%) vrouwen.

79 gevallen (48%) deden zich voor in een school en 33 (dus 20%) in een parochie. In 11 gevallen vond het misbruik plaats terwijl de slachtoffers acolieten waren, in 9 gevallen vond het misbruik plaats in de zorgsector. In 12 gevallen (7%) gebeurde het misbruik in een jeugdbeweging, en in 21 gevallen (13%) in verschillende andere omgevingen.

Op vier na waren alle misbruikers mannen (98%).

Uit klachten met precieze informatie over de dader (93% van de klachten) bleek dat 75% van de daders al overleden was op het moment van de klacht. De leeftijd van de 29 daders die nog in leven waren op het moment van de klacht was als volgt: 1 jonger dan 40 jaar, 3 tussen 40 en 60, 1 tussen 60 en 70 jaar en 24 ouder dan 70.

Alle misbruikers die nog een pastorale functie konden uitoefenen, werden onmiddellijk preventief geschorst (in afwachting van grondig en bijkomend onderzoek) en definitief na bijkomend onderzoek en in geval van voldoende geloofwaardigheid.

22 misbruikers werden doorverwezen naar de rechtbank. Twee misbruikers werden in psychiatrische instellingen geplaatst.

Voor 4 slachtoffers was het niet mogelijk om te bepalen in welke periode van hun leven het misbruik had plaatsgevonden. Voor de 161 anderen was dat wel mogelijk. Hiervan waren er 142 slachtoffers (88%) jonger dan 18 jaar ten tijde van de feiten, waaronder 27 (17%) jonger dan 10 jaar.

19 slachtoffers (12%) waren ouder dan 18 jaar op het moment van de feiten, waarvan 11 ouder dan 21 jaar.

Het groter aantal slachtoffers ouder dan 18 en ouder dan 21 op het moment van het misdrijf is het resultaat van de uitbreiding van de opdracht van de contactpunten, die niet langer beperkt is tot het helpen van minderjarige slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag.
Het is inderdaad belangrijk om te benadrukken dat de contactpunten ook openstaan voor meldingen van vormen van machtsmisbruik tussen volwassenen.
Een eerste stap vormden de pauselijke richtlijnen die verduidelijkten dat ook kwetsbare volwassenen opgevangen zouden worden. Omdat van tevoren niet bekend is of het slachtoffer een kwetsbare volwassene is, worden meldingen van grensoverschrijdend gedrag tussen volwassenen opgenomen, maar de omstandigheden, kwetsbaarheid of bijzondere afhankelijkheid worden steeds onderzocht.

140 van de gemelde feiten (85%) vonden meer dan 34 jaar geleden plaats, waarvan 66 (40%) meer dan 54 jaar geleden. 15 misdrijven (10%) dateren van na 2000. Bij deze misdrijven ging het bijna uitsluitend om machtsmisbruik tussen volwassenen.

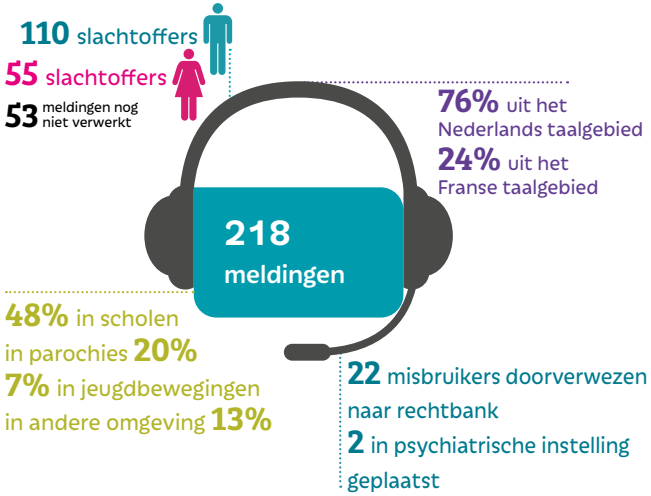

op 4 na waren alle misbruikers mannen (98%)

Ten tijde van de aangifte:

- 75% daders al overleden
- 1 dader jonger dan 40
- 3 tussen de 40 en 60
- 1 tussen de 60 en 70
- 24 ouder dan 70

- 15 slachtoffers overleden
- 49 slachtoffers tussen de 40 en 60
- 90 slachtoffers ouder dan 60
- 1 slachtoffer jonger dan 18
- 7 slachtoffers tussen de 20 en 40

Alle daders werden geschorst voor alle pastorale opdrachten en liturgische activiteiten. Twee van de 15 meldingen betreffen 'vermeend' seksueel misbruik van minderjarigen. Die werden aangegeven bij Justitie en worden verder onderzocht. Deze cijfers laten verhopen dat misbruik van minderjarigen minder vaak voorkomt, en weerspiegelen een groter bewustzijn van misbruik van kwetsbare volwassenen.

Uit meerdere van de bovenstaande gegevens blijkt dus duidelijk dat de gebeurtenissen die vandaag worden gemeld ver teruggaan in de tijd. Het heeft dus veel langer geduurd voordat slachtoffers of hun families de moed of de kracht vonden om naar buiten te komen, of zelfs om te getuigen.

79 slachtoffers ontvingen een financiële vergoeding.

Stichting Dignity

De stichting van openbaar nut 'Stichting Dignity', opgericht door de Belgische Bisschoppenconferentie, werkt onafhankelijk, samen met deskundigen.
Ze werd opgericht in het kielzog van de eerste parlementaire onderzoekscommissie over het seksueel misbruik in de Kerk, in 2010-2011.
Dignity, dat verantwoordelijk is voor de schadeloosstelling van slachtoffers die eerst werden gehoord bij de contactpunten, bepaalt het bedrag van de schadeloosstelling die aan slachtoffers wordt uitbetaald op basis van criteria die destijds door de parlementaire commissie werden vastgesteld.

Dignity past geen 'parallelle rechtspraak' toe, maar komt alleen tussenbeide in gevallen waarin de feiten wettelijk verjaard zijn. Wanneer er een dading wordt afgesloten met het slachtoffer, wordt het bedrag dat is vastgesteld op basis van de ernst van het misbruik betaald door Dignity die op haar beurt vergoed wordt door het bisdom of de congregatie waar het misbruik plaatsvond. In een tweede fase kan het bisdom of de congregatie dit bedrag dan terugeisen van de vermeende misbruiker, maar deze is vaak al overleden of onvermogend.

© Katholieke Kerk in Waals-Brabant

KATHOLIEKE MEDIA

© Katholieke Kerk in Brussel

Otheo

270.000
unieke bezoekers per maand

5.000.000
sessies per jaar

13.500.000
paginaweergaven per jaar

52
betaalde medewerkers

https://www.otheo.be

KERK & leven

Kerk & leven

- 334.000 lezers / week
- Duizenden vrijwilligers

KERK & leven

PE H. NICOLAAS VAN POPPEL

Stralende start bij de Negensprong te Poppel

Jaarlijkse dag-fietstocht van de akolieten van de parochie St.- Joref Voorheide

https://www.kerkenleven.be

3 mei 2024 : Welkom Otheo
"Kerknet, Kerk & leven en Halewijn uitgeverij fusioneerden. We kunnen alleen samenwerken als Otheo".

https://www.otheo.be

Christelijk opinieweekblad III Geloofwaardig

TERTIO

Tertio

- 20.000 lezers / week
- 5 betaalde medewerkers
- 39 freelancers

https://www.tertio.be

CathoBel

52.000
unieke bezoekers / maand

1,5 miljoen bezochte pagina's / jaar

2023: Voorbereiding van de nieuwe site om in januari 2024 online te gaan

https://www.cathobel.be

Dimanche

Dimanche
66.600
lezers / week

Cathobel & Dimanche

12,4 vte betaalde medewerkers
12 vrijwilligers

RADIO MARIA

125.000
luisteraars per dag

9
betaalde medewerkers

125
vrijwilligers

tijdschrift Porta Fidei:
oplage **4.900**, **11** nummers

25.000
unieke bezoekers per maand

https://www.radiomaria.be

RCF RADIO

5 radio's: 4 lokale (Brussel, Luik, Namen, Bastogne) en **1RCF DAB+** voor heel België

161.230
luisteraars per dag

20
betaalde medewerkers

121
vrijwilligers

nieuwsbrief La lettre aux Amis:
135.500 lezers

586.560
bezochte pagina's

Sterke groei in video, vooral met 1RCF België: 536.715 weergaven op sociale netwerken, waaronder 253.600 alleen al voor de verslaggeving van WJD Lissabon.

https://rcf.be

KTO TÉLÉVISION CATHOLIQUE

81.863
unieke bezoekers per maand

119.831
kijkers per dag

1.890.000
maandelijkse views door
mensen die in België wonen (YouTube)

1
betaalde medewerker

12
vrijwilligers

https://www.ktotv.com

rtbf

Radio- en tv-mis: **170.000**
kijkers/luisteraars per week

Il était une foi:

radio: **35.000**
luisteraars/uitzending

tv: **40.000**
kijkers/uitzending

vrt

Tv-mis: **53.107** kijkers per week

Eurovisie-mis: **33.904**
kijkers per uitzending

Urbi et Orbi: **108.363** kijkers

Eglise Info

1.922.000
bezochte pagina's per jaar

1
betaalde medewerker

1
vrijwilliger

www.egliseinfo.be

ONDERWIJS

Vlaanderen

KATHOLIEK ONDERWIJS .VLAANDEREN

270.888 leerlingen

59,9% gaat naar een katholieke basisschool

70,7% gaat naar een katholieke middelbare school

349.910 leerlingen

79.881 studenten

in het **katholiek volwassenenonderwijs**

studenten in het **katholiek hoger onderwijs** (hogescholen)

91.933 leerlingen

KU LEUVEN

59.965 studenten

Faculteit Theologie en Religiewetenschappen: **869** studenten

Faculteit Kerkelijk Recht: **124 studenten**

368 vrouwen

501 mannen

75 nationaliteiten

www.katholiekonderwijs.vlaanderen

Frans- en Duitstalige Gemeenschap

ENSEIGNEMENT CATHOLIQUE

135.906 leerlingen

43% gaat naar een katholieke basisschool

62,4% gaat naar een katholieke middelbare school

230.457 leerlingen

18.997 studenten

in het **katholiek volwassenenonderwijs**

studenten in het **katholiek hoger onderwijs** (hogescholen)

49.843 leerlingen

UCLouvain

28.900 studenten

Faculteit Theologie: **458** studenten

Cursussen Kerkelijk Recht: **45 studenten**

222 vrouwen

236 mannen

36 nationaliteiten

www.enseignement.catholique.be

Officieel onderwijs

Leerlingen die het vak rooms-katholieke godsdienst volgen :

44.118 leerlingen — **24,29%** basisonderwijs in Vlaanderen

30,06% basisonderwijs in de Federatie Wallonië-Brussel — **54.029 leerlingen**

32.035 leerlingen — **22,17%** secundair onderwijs in Vlaanderen

15,45% secundair onderwijs in de Federatie Wallonië-Brussel — **20.369 leerlingen**

Leerkrachten rooms-katholieke godsdienst

Vlaanderen

746 leerkrachten — rooms-katholieke godsdienst in het officieel basisonderwijs

rooms-katholieke godsdienst in het officieel secundair onderwijs — **3.959 leerkrachten**

Federatie Wallonië-Brussel

620 leerkrachten — rooms-katholieke godsdienst in het officieel basisonderwijs

Otheo Books
Halewijnlaan 92 • 2050 Antwerpen
D/2024/5930/016
ISBN 978-90-8528-733-9

Verantwoordelijke uitgever:
Bruno Spriet
Guimardstraat 1
1040 Brussel

9 789085 287339